درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌وه‌لك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղ.րշ
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք
» » վեցամսեայ. 20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՑԱՒԱԿՆՈՏՆԵՐԸ

Մեր ժողովուրդին ամէն խաւերուն մէջ, տգէտէն սկսեալ մինչեւ ամէնէն հմուտը, աղքատէն մինչեւ ամէնէն հարուստը, գործաւոր, պաշտօնեայ, դպրոցական, ուսուցիչ, եկեղեցական, աշխարհական, ամէնքս ալ կարծես հակակրութիւն մը ունինք կարգապահութեան դէմ։

Տունը, գործատեղին, դպրոցը, ամենուրեք, զգալի է մեր մէջ պակասը այն յարգանքին զոր կը պարտինք մեծ փորձառուներուն։

Մեր տուներուն մէջ, ա՛լ կարծես չէ մնացած այն պատկառանքը զոր մեզմէ նախորդ սերունդները ունէին իրենց տարեցներուն, ծերերուն համար։ Մեր դպրոցներուն մէջ աշակերտները կը յաւակնին քննադատել իրենց ուսուցիչները և անոնց փոփոխումը կը պահանջեն։ Ուսուցիչները կը գանգատին հոգաբարձուներէն, քահանաները եպիսկոպոսներէն։ Ամենուրեք արհամարհանք մը պզտիկէն դէպ ի մեծը, տեսակ մը անպատկառ յաւակնոտութեամբ որ ինքնին արհամարհանքի միայն արժանի է իր կարգին։

Եւ այս զգացումը աւելի զգալի է մանաւանդ մեր նոր սերունդին մէջ։ Մեր նորերը արժանիք մը, փառքի տիտղոս մը կը նկատեն իրենցմէ աւելի կարողներուն, արժանաւորներուն դէմ ոգորիլը։ Համբաւներու քանդումին փոյթին մէջ կ'ուզեն փնտռել իրենց համար համբաւի մը հաստատումը, առանց մտածելու թէ տաղանդի, հմտութեան վրայ բարձրացած հռչակները տեւական են, տարիներու աշխատանքին համաբարդութեամբը հզօր, և թէ այդ տեսակ խլրտումներ օդին մէջ արձակուող հրթիռներու տպաւորութիւնը միայն կը թողուն լուրջ միտքերու վրայ։

Մէկ կողմ թողլով անոնք որ անձնական հաշիւներու կեղտոտ ազդակներէ դրդուած են, կը տեսնենք անդին անանկներ ալ, անկեղծ հոգիներ, որոնք տեսակ մը բնական ատելութիւն ունին բոլոր անոնց դէմ որ հին սերունդներու փորձառութեան ներկայացուցիչներն են։ Գրականութեան մէջ, կրթական շրջանակին մէջ, Պատրիարքարանի վարչական գործերուն մէջ, քիչ չեն անոնցմէ որոնք կոխոտուած արահետներէ կ'ընթանան. կ'ուզեն որ նոր ըլլան մեր գրելու ոճը, մեր գաղափարները, նոր՝ մեր դաստիարակութեան մեթոտը։ Անոնց համար Հայերը գրագէտ չունին, եկեղեցական չունին, ուսուցիչ չունին։ Կը քննադատեն, քննադատելու սիրոյն համար, կը քննադատեն առանց մտածելու թէ օգուտ կրնա՞յ ըլլալ իրենց քննադատութենէն։ Եթէ անոնք զորս կը քննադատեն, սխալած են, ո՞վ կ'ըսէ թէ իրենք անսխալ են։ Ու մանաւանդ ո՞վ կրնայ ապահովցնել զմեզ թէ ինչ որ կ'առաջարկեն մեր ընտանեկան, կրթական վիճակին բարւոքման համար, գործնական է, իրագործելի է։

Մեր ընկերական կեանքին մէջ կան անխուսափելի պայմաններ, որոնց դէմ կարելի չէ յաջողութեամբ մարտնչիլ. մեր դպրոցները միշտ պիտի ունենան կարգ մը թերութիւններ, որոնց դարմանումը ժամանակի խնդիր պիտի մնայ յաւէտ. մեր կղերը, ցորչափ չաճին անոնց մէջ կրօնական և գրական խնամեալ կրթութիւն մը ստացած եկեղեցականներ, չպիտի կրնայ իր կոչման համապատասխան դիրք մը ունենալ. մեր գրագէտները, ցորչափ մեր ժողովուրդը չգիտնայ նիւթապէս ալ քաջալերել զանոնք, չպիտի կրնան երբեք արտադրել օգտակար երկեր, արդիւնք երկարաշունչ աշխատութեանց, և պիտի գոհանան օրական թռուցիկ նօթերով, որոնք թափթփուք տերեւներուն պէս պիտի իյնան հոս ու հոն, ու պիտի կորսուին, միայն հետք մը չձգելով։

Չեմ ուրանար երբեք քննադատութեան օգտակարութիւնը։ Կը հասկնամ թէ կեղծաւորներուն դիմակը վար առնել, գեղծումները մատնանիշ ընել, անարժանները գործէ հեռացնելու աշխատիլ՝ պարտքը ըլլա՛յ ամէն պարկեշտ մարդու, սակայն պէտք է այդ դերին մէջ երեւան անո՛նք որ ձեռնհաս են։ Չեմ ըմբռներ որ աշակերտը ելլէ իր դասատուին կարողութեան վրայ վճիռ արձակէ, ուսուցիչը ըլլայ իր տնօրէնին պակասութիւնները անոր երեսին տուող կամ երէկուան գրողը յաւակնի դասեր տալ նշանաւոր մատենագրի մը, ինչպէս չեմ ըմբռներ որ հիւսն մը քննադատէ այն ծրագիրը զոր պատրաստած է վկայեալ ճարտարապետը, և կամ ոսկերչի նորուս աշկերտ մը ճաշակի դասեր տայ իր արուեստագէտ վարպետին։

Կարգապահութեան ոգին՝ ամէն բանէ առա՛ջ և ամէն բանէ վե՛ր։ Քննադատութեան օգուտները անկէ շատ ետքը կու գան, և այն ալ սա պայմանաւ որ կարգապահութեան դէմ չմեղանչեն։

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ

1900Ի ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑԸ

Ստուար հատոր մը, 370 լայն էջերով, մաքուր տպագրութեամբ, ճոխ պարունակութեամբ ու պատկերազարդ։ Ահա ինչ որ կ'ընծայէ մեզ այս տարի Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը Օրացոյց համեստ անունին տակ։ Տարիներէ ի վեր յայտնուած փափագի մը իրագործումն է երեւումը այս գրքին զոր աշխատասիրած է Հրանտ Ասատուր, խղճամիտ պրպտումներով ու գրագէտի խնամքով։ Անոր մէջ չկայ գլուխ մը, հատուած մը, տող մը որ ափյափոյ պատրաստուած ըլլայ ու թերութիւն մը զգացնէ. ամէն բան իր տեղն է, լաւ մտածուած, հաւաքուած ու դասաւորուած, ժողովրդեան ամէն դասակարգերուն համար պիտանի ու դիւրամատչելի

Օրացոյցի մասէն անմիջապէս ետքը կը գտնենք Թուականներու ամբողջական շարք մը, տարուան իւրաքանչիւր օրին յիշատակելի մէկ կամ մէկ քանի դէպքը ցոյց տուող, եկեղեցական, դպրոցական, բարեգործական, գրական, գիտական և արուեստագիտական կեանքէ ու… մահերէ։ Հատուածական օրացոյցին կատարելագործումն է ասիկա, որ այնքան հետաքրքրութիւն պիտի ազդէ ամբողջ տարին։ Ետքը կու գայ մասնագիտական ուսումնասիրութիւն մը, Ժամանակն ու Տոմարը որ կը սորվեցնէ մեզի իւրաքանչիւր ազգի տոմարական դրութիւնը, — աւելորդ է ըսել թէ մեր հին և նոր տոմարներն ալ մէջը ըլլալով — տարբերութիւնները, հաշիւները, և մանաւանդ կարգ մը բացատրութիւններ, ինչպէս «վերադիր, ինն եւտասներեակ, եօթներեակ, կրկնակ, տարեգիր, ձայնգիւտ» եւ այլն, զորս միշտ Օրացոյցին մէջ կը կարդանք ու կ'անցնինք, առանց շատ անգամ մեծ բան մը հասկնալու, կամ բնաւ։ Հայ Եկեղեցւոյ Տօնացոյցը մասնաւոր շահեկանութիւն մը ունի։ Ոչ նուազ ուշագրաւ է Տոմարէ Տոմար գլուխը՝ իր աղիւսակներով։

Եթէ մեր բարեկամ հեղինակը կը ներէ որ պզտիկ դիտողութիւն մը ընեմ, պիտի ըսէի թէ լաւագոյն կ'ըլլար, կարծեմ, այսքան լուրջ մասէ մը՝ ուրիշ ոչ նուազ լուրջ մասի մը անցնելու առթեն, գրական Ֆանդեզի մը, ժամանցի սիրուն հատուած մը դնել միջանկեալ, մեծ սեղաններու ճաշացուցակին ճաշակով. բայց ամէն կատարելութիւն մէկ անգամէն ու մէկ տարուան մէջ չ'ըլլար։ 1901ին, թերեւս այս կամ ասոր մօտ գաղափար մը նկատողութեան առնուի։ Մնաց որ, Տոմարականին յաջորդող գլուխը՝ Ազգ. Հիւանդանոցին անցեալը եւ արդի վիճակը հետաքրքրական է ծայրէ ծայր, և մէկ շունչով կը կարդացուին անոր 30 էջերը, որոնց կը յաջորդեն Պէզճեան Յարութիւն Ամիրայի, Տատեան Յովհաննէս պէյի, Տատեան Պօղոս պէյի, Պալեան Կարապետ Ամիրայի պատկերները՝ Հիւանդանոցի այդ բարերարներուն կենսագրականներովը, և Տ. Խաչատուր Ա. քահանայ Տ. Գաբրիէլեանին ալ պատկերը, սա պարզ յիշատակութեամբ՝ «Սատարող Ազգ. Հիւանդանոցի», որուն մէջ կը բովանդակի կենսագրութիւնը հանգուցեալ երէցին որուն յիշատակը այնքան թարմ է ամէնուս մտքին ու սրտին մէջ։

Կ. Պոլսոյ 42 հայ եկեղեցիներուն շինութեան, նորոգութեան ու օծման թուականները, արձանագրութիւնները, պատմական հակիրճ ծանօթութիւններով, մեծ յոգնութեամբ ձեռք բերուած աշխատութիւն մը կը ներկայացնեն, մանաւանդ բալէս գնահատելի՝ բարեպաշտական տեսակէտով։

* * *

Այստեղ, հեղինակը տեղի կու տայ բարձրաստիճան և բազմահմուտ եկեղեցականի մը որ իր ծանօթ ձեռնհասութեամբ պատրաստած ու զետեղած է Օրացոյցի այս մասին մէջ՝ Արմաշի պատմութիւնը, հիմնադրութեան թուականէն (1611) ու առաջին վանահայր-առաջնորդէն սկսելով մինչեւ Դպրեվանքին հաստատութիւնը, մանրամասն ծանօթութիւններով անոր կազմակերպութեան և տուած արդիւնքներուն վրայ։ Հարազատ ու ճշգրիտ պատկեր մը այդ օգտաշատ հաստատութեան, որուն անշուշտ աւելի ընդարձակ էջեր նուիրել պիտի ուզէր երկասիրող Սրբազանը՝ եթէ իր ծանրաբեռն ժամանակը ներած ըլլար։

Հրանտ Ասատուր վերստանձնելով իր աշխատութեան թելը՝ յաջորդական գլուխներու մէջ ընթերցողներուն կը պարզէ Պատրիարքարանի առջեւ դատավարական կանոնները, կտակի, նուէրի և վաճառքի վերաբերեալ օրինական ընդհանուր տրամադրութիւններ, Պատրիարքարանի կարգ մը հասոյթները, և Նախնական կրթութիւնը մեր մէջ խորագրին տակ՝ ընդարձակ ծանօթութիւններ Կ. Պոլսոյ ազգ. վարժարաններուն, ուսանողներու թիւին, տարեկան ծախքերուն վրայ, ևայլն. Ղալաթիոյ Կեդրոնական վարժարանէն ետքը՝ մասնաւոր գլուխ մը յատկացուած է Էրզրումի Սանասարեան վարժարանին, ամէն մանրամասնութիւններով։ Մկրտիչ Սանասարեանի կրթական կտակէն կ'անցնի Յովսէփ Իզմիրեանցի գրական կտակին, որուն վրայ ոչ նուազ ամբողջական ծանօթութիւններ կան։ Ետքը, կարգը կու գայ Գործի մարդոց նուիրուած մասին, որուն մէջ կը գտնենք հանրութեան օգտակար ու կարեւոր տեղեկութիւններու և օրինական տրամադրութիւններու առատ մթերք մը, խնամով քաղուած ու պատրաստուած. քաղաքացին, գաւառացին ու շինականը հաւասարապէս պիտի օգտուին այս հատուածներէն որոնք առօրեայ կեանքի ուղեցոյցներ ու խորհրդատուներ են. Երկրագործական պանքան, տոլոսի օրէնքը, ժառանգական փոխանցումները, կալուածական տուրքը, դրոշմի կանոնագիրը, օսմ. և օտար թղթատարութիւնները, հեռագիրը, զանազան տէրութեանց դրամները, ապահովագրութիւնը, — ամէնքն ալ իրենց յատուկ տեղը ունին գործի մարդոց այս գլուխին մէջ, որուն ծաւալէն զուրկ է Ընտանիքին համար գլուխը ուր խօսուած է միայն նորածիններու առողջապահութեան ու խոհանոցի վրայ։ Այստեղ ալ, բարեկամական փափագ մը պիտի յայտնեմ. ընտանեկան գլուխը աւելի ճոխ ու աւելի շահեկան ընել, եթէ կարելի է, յաջորդ տարուանին մէջ։

* * *

«Վիճակագրական Տեղեկութիւններու» բաժինը կը սկսի Օսմանեան Կայսրութեան նուիրուած ընդարձակ գլուխով մը, որուն մէջ պետական բոլոր պաշտօնատուններուն, հանրային վարչութեանց և կարեւոր հաստատութեանց վրայ վաւերական աղբիւրներէ քաղուած տեղեկութիւններ կան։ Հանրային պարտքի վարչութիւնը, պանքաները, Ռէժին, և այլն՝ յիշատակութեան մէկմէկ բաժին ունին այդ գլուխին մէջ ուր նշանակուած են նաեւ պետական բոլոր հայ պաշտօնատարները՝ իրենց պաշտօններով, աստիճաններով ու պատուանշաններով։

Յաջորդ գլուխը, Հայ Եկեղեցի, կը բովանդակէ հանգուցեալ բոլոր Կաթողիկոսներուն ինչպէս նաեւ բոլոր կենդանի եպիսկոպոսներուն ցանկը, այս վերջինները իրենց ծննդեան և ձեռնադրութեան թուականներով, Մայր Աթոռը, Սինոդական և ուրիշ ժողովներուն կազմակերպութիւնը, առաջնորդութիւններ, և այլն։ Ետքը կու գան Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարքութիւնը՝ վարչական ժողովներով, պաշտօնէութեամբ, առաջնորդարաններով, որբանոցներով. Ս. Երուսաղէմի Պատրիարքութիւնը (որուն վրայ կ'արժէր քիչ մը ընդարձակ գրել), Կիլիկիոյ և Աղթամարայ Կաթողիկոսութիւնները. նոյնպէս Հայ Հռոմէական և Հայ Բողոքական հասարակութիւնները։ Ու էն վերջը, ուրիշ հասարակութեանց հոգեւոր գլուխներուն ցուցակը։

Ահա ընդհանուր պատկերը 1900ի Ընդարձակ Օրացոյցին, որուն իւրաքանչիւր գլուխին մանրամասնութեանց մէջ չուզեցի մտնել, անոր շահեկանութենէն բան մը պակսեցուցած չըլլալու համար ընթերցողներուն աչքին։ Այս հատորը այն կարգի երկասիրութիւններէն է, որոնք ամբողջ տարին մարդուս քովը, սեղանին վրայ կը մնան, իբրեւ ամենօրեայ ընկեր մը, բարեկամ մը. որուն դիմելու պէտք կ'ունենանք ատեն ատեն, ծանօթութիւն մը փնտռելու, բան մը հարցնելու համար. ու տարին լրանալէն ետքն ալ, անիկա միշտ իր անկիւնը կ'ունենայ գրադարանին մէկ խորշը, մնայուն գիրքերու կարգին մէջ։ Իր այս հանրօգուտ հանգամանքով ու շահեկանութեամբ, — Թողունք Հիւանդանոցին համար գոյանալիք նիւթական նպաստը — 1900ի Ընդարձակ Օրացոյցը արժանի է համակիր ընդունելութեան մը, զոր արդէն իսկ սկսած է գտնել, և վերջացող տարուան մէջ հրատարակուող գիրքերու շարքին մէջ իր առանձնայատուկ տեղը պիտի ունենայ։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻՆ ՎՐԱՅ

Բ.

Կեանքի ապահովագրութիւնը բաղդորոշ պայմանագրութիւն մը ըլլալով՝ զուտ բաղդի դիպուածներու վրայ հիմնուած է, ուստի իր պայմանները միւս բաղդի խաղերու պայմաններուն հաշուելու եղանակով կը հաշուուին։ Իւրաքանչիւր կողմէ դրուածը (mise) պէտք է իր շահելու հաւանականութեան համեմատական ըլլար, և այդ հաւանականութիւնը մաթեմաթիքական հաշուով մը կը սահմանուի, վասն զի դիպուածը զուտ բաղդի դիպուած մըն է. այսինքն թէ, ըստ մաթեմաթիքական սահմանին, թէ՛ ապահովագրեալին և թէ՛ ապահովագրողին անծանօթ պատճառներէ կը ծնի։

Եթէ այնպէս նկատուի թէ կեանքի ապահովագրութիւնը Ընկերութեան և ապահովագրեալին միջեւ պարզապէս խաղի պայմանագրութիւն մը ըլլայ, գոնէ ապահովագինը հաշուելու եղանակին տեսակէտով, անոր դէմ անմիջապէս առարկութիւն մը կը ներկայանայ։ Քանի որ ընկերութիւնները իրենց ապահովագինները իրե՛նք կը հաշուեն, անշուշտ ինքզինքնուն առաւելութիւն մը կը վերապահեն. ուրեմն՝ զուտ ելմտական տեսակէտով՝ ապահովագրեալին համար անպաստ պարագայ մը կայ անխուսափելի։ Ասիկայ անժխտելի է, վասն զի ապահովագրութիւնն ալ արհեստ մըն է զոր գործողը պէտք է շահ մը ունենայ. պէտք է որ իր վաճառքը գնուած գինէն աւելի սուղ ծախէ։ Չէ՞ մի որ միեւնոյն բանը կը պատահի մարդկային արուեստին ամէն ճիւղերուն մէջ, ինչ որ չարգիլեր զինքն անընդհատ գործելէ, բարգաւաճելէ և ծառայութիւններ մատուցանելէ թէ՛ շահագործողին և թէ՛ գործածողին։ Զգեստ ծախող վաճառականը, ինչպէս դրամագլուխներ վաճառող սեղանաւորը, իրենց վաճառքը գնուած գինէն աւելի սուղ կը ծախեն. այսու հանդերձ միշտ գնողներ կը գտնեն։ Ամէն գնող լաւ գիտէ թէ իր գնածին արժէքին հետ վաճառականին շահն ալ կը վճարէ, որով այս վերջինին կը դիմէ միմիայն երբոր նիւթի մը պէտքը զգայ։ Բայց երբեք գնող մը չի կրնար հակառակ շահաւոր գործողութիւն մը ընել՝ այսինքն՝ վաճառք մը իր բնարժէգինովը գնել։ Նոյնպէս է նաեւ կեանքի ապահովագրութեան համար՝ որ իր բնարժէգինէն աւելի սուղ կը ծախուի, և զոր պէտք է գնել միմիայն երբոր հարկ ըլլայ։ Ան որ կ'ուզէ ճարպիկ հաշիւ մը գտնել, որով կարելի ըլլայ ապահովագրութիւն մը իր արժէգինէն աւելի աժան գնել, անիրականանալի ճիգ մը կ'ընէ։ Ուրեմն հետաքրքրական է ուսումնասիրել թէ՛ մասնաւորի մը ե՞րբ պէտք է ապահովագրութիւն մը կատարել և ե՞րբ այսպիսի գործողութիւն մը իրեն համար պարզապէս բաղդախաղ մը կ'ըլլայ։ Ասոր համար պէտք է փնտռել թէ Ընկերութիւն մը ի՛նչ առաւելութիւններ կը վերապահէ իրեն և ապահովագրեալը ի՛նչ ձեւով կրնայ դարձեալ շահաւոր ելլել իր ընկերական վիճակին մասնաւոր պիտոյիցը բերմամբ։ Ապահովագրեալը զուտ ելմտական տեսակէտով միշտ անպաստ դիրքի մէջ ըլլալով, այն պարագային միայն ուր բարոյական տեսակէտով կշիռը իր կողմը ծռի, ապահովագրութիւն մը կնքելով շահաւոր կ'ըլլայ։ Գործողութիւնը այդպէսով չի դադրիր Ընկերութեան համար նպաստաւոր ըլլալէ, բայց, գոնէ ապահովագրեալը այն վիճակին մէջ կը գտնուի ուր պէտք է ըլլայ մարդկային արհեստին մէկ արտադրութիւնը գնող մը, այսինքն թէ իրեն պէտք եղած ապրանք մը գնած կ'ըլլայ։

* * *

Կեանքի ապահովագրութեան այլ եւ այլ գործադրութիւնները բաւական խրթին ըլլալնուն, կարելի չէ, պարզապէս դրամագլուխը ապահովագինին բաղդատելով, տեսնել թէ ապահովագրեալը ելմտական տեսակէտով միթէ անպաստ դիրքի մէջ կ'ըլլա՞յ և որքա՞ն։ Արդ, այդ ամէնքն ալ մաթեմաթիքական տարազներու(*) համարժէք փոփոխութիւններ են, սակաւաթիւ անձերու մատչելի. ուստի պիտի ջանանք զանոնք սկզբնական եւ պարզ ձեւէ մը դուրս բերել։

Ենթադրենք թէ այսօր անհատ մը գումար մը կը վճարէ անոր փոխարէն որոշեալ թուականի մը ստանալու համար ուրիշ գումար մը, բայց մի միայն թէ որ կեանքի կամ մահուան որոշեալ պայմաններ կատարուին։ Թող ըլլայ $բ$(**) այն հաւանականութիւնը որ այդ պայմանները կատարուին. ինչպէս որ ապահովագրեալը կանխիկ կը վճարէ, և որպէս զի համարժէքութիւն մնայ, պէտք է $բ$ վճարման փոխարէն ընկերութիւնը որոշեալ թուականին մէկ կամ զերօ վճարէ, որոշեալ պայմանները կատարուած ըլլալուն կամ չըլլալուն համաձայն։ Սովորաբար ապահովագրեալը թէ՛ կանխիկ կը վճարէ և թէ՛ բաւական առաջ, որով ընկերութիւնը այդ գումարները կ'աճեցնէ բաղդրեալ տոկոսով, թող ըլլայ $ճ$ գործողութեան բոլոր ընթացքին մէջ մէկի աճումը, իսկ թող ըլլայ $գ$՝ մէկի արտադրածը եթէ ապահովագրեալը իր վճարած գումարը ինքը աճեցնէր, որով իր դրածը (mise) գործողութեան վերջը $բ \times գ$ի հաւասար կ'ըլլայ։ Ինքը պիտի ստանար $ճ$ կամ 0, բայց ընկերութիւնը երբեւ շահ ու ծախս փոքր գումար մը վար կը դնէ որով իր ստանալիքը կ'ըլլայ այն գումարին մէկ $ա$ կոտորակը կամ 0։ Արդ այդ $ա \times ճ$ վճարումը ի սկզբան $բ \times ա \times ճ : գ$ գումարի մը վճարման կը համապատասխանէ, որով գործողութեան գինը և կամ ապահովագրեալին իր ըրած կարգադրութեանը մաթեմաթիքական արժէքին վրայ վճարած աւելորդը կ'ըլլայ $բ - բ \times ա \times ճ : գ$ զոր կրնանք գրել

$$բ\left(1 - ա \times \frac{ճ}{գ}\right)$$

Պէտք է դիտել թէ երբոր $ա \times ճ$ աւելի փոքր ըլլայ քան $բ \times գ$, այդ գործողութիւնը անշուշտ ապահովագրեալին համար անպաստ կ'ըլլայ, քանզի $բ \times գ$ ծախսելով ինչ որ ալ ըլլայ, 0 և կամ միայն $ա \times ճ$ պիտի ստանայ։

$\frac{ճ}{գ}$ կը ներկայացնէ այն համեմատութիւնը որ կայ՝ ընկերութեան սակով և բաղդրեալ տոկոսով աճած գումարին և այդ գումարին ապահովագրեալին ձեռքը աճելով ըլլալիքին մէջ։ Այս վերջին տարրը ճիշդ հաշիւ մը ընդունակ չէ, և շատ մը պատահներու տեղի կու տայ։ Պայմանադիրը պատրաստ է հաւատալու որ, եթէ այդ գումարը իր ձեռքը մնար, ինքը պիտի յաջողէր զայն աւելի բարձր սակով և բաղդրեալ տոկոսով գործածելու։ Ասիկա կարելի է արտաքոյ կարգի բարձրագին ապահովագրութիւններու համար և երբ ասոնց ապահովագինը մէկ անգամէն վճարելի ըլլայ։ Այն ատեն՝ այդ ապահովագինը մեծ գումար մը ըլլալով, անոր տոկոսն ալ կարեւոր կ'ըլլայ և կրնայ պատահիլ որ անհատ մը զայն ամէն վեց ամիս շահագործել նախամտածէ։ Գալով իրականութեան, ապահովագրութիւնները՝ տարեկան ապահովագիններու վճարմամբ կը պայմանադրուին և այդ գումարներու տոկոսները այնքան փոքր են որ կարելի չէ զանոնք իրենց պայմանաժամին իսկ շահու դնել։ Ուրեմն ընդունելի է որ անհատը պէտք չէ բաղդրեալ տոկոսի վրայ հաշուէ և միւս կողմէ 100ին 5էն բարձր ապահով սակի մը վրայ յոյս դնէ։ Բայց աւելին կայ. եթէ իր վճարած տարեկան ապահովագինները իր քով մնան, շատ անգամ բոլորովին անշահ ըլլալէ զատ կրնայ նաեւ պատահիլ որ գործողութեան պայմանաժամին վերջը՝ առանց տոկոսի գումարուն ալ փոքր գումար մը կազմեն, վասն զի՝ ըստ ամենայն հաւանականութեան, անոնց մէկ մասը պիտի ծախսուէր։ Ուրեմն մաթեմաթիքական տեսակէտով $գ$ $ճ$էն աւելի մեծ է, բայց իրականութեան մէջ անկէ և մինչեւ իսկ մէկէն ալ աւելի փոքր կ'ըլլայ։ Ասիկայ ցոյց կու տայ թէ ընկերութեան մը և մասնաւորի մը մէջ, պզտիկ խնայողութեանց շահագործութեանը համար ինչ տարբերութիւն կայ։ Տեսականօրէն ընկերութիւնը նուազ լաւ կը շահագործէ և $\frac{ճ}{գ}$ մէկէն փոքր է. գործականօրէն, ընկերութիւնը շատ աւելի լաւ կը շահագործէ քանզի գոնէ խնայողութիւն կ'ընէ և $\frac{ճ}{գ}$ մէկէն աւելի մեծ է և երբեմն զէն ալ։ Եւ այս ալ այնքան աւելի ճշմարիտ է որքան ապահովագրութեան գումարը փոքր, ընթացքը երկայն և որքան պայմանադրուած վճարումները բաժնուած ըլլան։

$ա$ բազմապատիկը գործին տեսակէն կախում ունի։ Ըսինք թէ ընկերութիւնը ապահովագրեալ գումարը կը վճարէ թէ որ կեանքի որոշեալ պայմաններ կատարուին կամ ոչ. արդ՝ հոս գլխաւոր բաժանում մը կայ, կա՛մ գումարը կը վճարուի թէ որ որոշեալ անձ մը ողջ ըլլայ (ողջութեան ապահովագրութիւն) կա՛մ թէ որ վախճանած ըլլայ (մահուան դէմ ապահովագրութիւն)։ Ողջութեան ապահովագրութեանց մէջ $ա$ հաւասար է մէկի, զի ընկերութիւնները մաթեմաթիքօրէն հաշուուած ապահովագինները չեն մեծցըներ և այդ հաշիւներու ծառայող մահացուցակը դուցէ աւելի նպաստաւոր է ապահովագրեալներուն քան թէ ընկերութեան։ Մահուան դէմ ապահովագրութեան մէջ $ա$ մէկ գործէն միւսը շատ կը փոխուի, բայց կարելի է ընդունիլ թէ իր արժէքը առ հասարակ 0,80ի կը յանգի։

$Բ$ կը ներկայացնէ հաւանականութիւնը այն պարագային յորում ընկերութիւնը վճարում մը պիտի կատարէ։ Որքան այդ պարագան հաւանական ըլլայ, այնքան սուղ կ'ըլլայ ապահովագրութիւնը։ Գործադրութեանց տարբեր եղանակներու համեմատ այդ հաւանականութիւնը կը տարբերի զերօէ մինչեւ մէկ։ Առ հասարակ, մահուան դէմ ապահովագրութեանց մէջ բաւական փոքր կ'ըլլայ, իսկ ողջութեան ապահովագրութեանց մէջ մէկի բաւական կը մօտենայ, որով այս վերջինները աւելի սուղ կ'ըլլան։

Երբ որ $Բ$ը մէկի մօտ է, կը պատահի որ երբեմն ապահովագրեալները $գ$ը այնպէս կը գնահատեն որ $բ \times գ$՝ $ա \times ճ$է աւելի մեծ կ'ըլլայ, որով գործողութիւնը իրենց անպաստ կը թուի։ Տեսնենք թէ ե՞րբ կրնայ պատահիլ ասիկա։ Մահուան դէմ ապահովագրութեանց մէջ կ'ըլլայ որ $բ \times գ$՝ $ա \times ճ$է աւելի մեծ ըլլայ, երբոր $բ$՝ 0,80է աւելի մեծ է. զոր օրինակ, երբոր 60 տարեկան անհատ մը 1000 ղրուշ վճարէ աւելի մեծ գումար մը ապահովագրելու համար որ իր ընտանիքին վճարելի ըլլայ 25 տարիէն, միմիայն թէ որ ինքը այն ատեն վախճանած ըլլայ։ Այդ ժամանակամիջոցին մէջ իր մահուան հաւանականութիւնն է $\frac{53444}{58666}$ և կամ 91 %, ուրեմն ապահովագրեալ գումարը աւելի փոքր պիտի ըլլայ քան թէ ընկերութեան սակով և բաղդրեալ տոկոսով վերոյիշեալ գումարին աճումը։ Արդէն այդ տեսակ գործողութիւնները խիստ հազուագիւտ են և սովորաբար կատարուած գործողութեանց մէջ $բ$՝ 20 %էն չանցնիր և այն ատեն ապահովագրեալ գումարը բաղդրեալ տոկոսով գլխաւորումէն(*) շատ աւելի մեծ կ'ըլլայ։ Ողջութեան ապահովագրութեանց մէջ $ա$՝ մէկի հաւասար է որով $գ$ ապահովագրեալին իր ստակը աճեցնելու կարողութենէն կախում ունի։ Եթէ ընդունուի թէ պիտի կարենայ 5½ % բաղդրեալ տոկոսով գլխաւորել, քսան տարուան ժամանակամիջոցի մը համար $\frac{ճ}{գ}$ համեմատութիւնը հաւասար կ'ըլլայ (եթէ ընկերութեան սակը 4 % ենթադրենք) $\left(\frac{1,040}{1,055}\right)^{20}$ի կամ 0,80ի, և անպաստ պարագան կը ներկայանայ ամէն անգամ որ $բ$ 0,80էն աւելի մեծ ըլլայ, այսինքն՝ ստէպ։ Զոր օրինակ, թէ որ 20-30 տարեկան մարդ մը գումար մը յատկացնէ, որպէս զի իրեն աւելի մեծ գումար մը վճարեն 20 տարիէն, պայմանաւ որ ինքը անպատճառ ողջ ըլլայ այն ատեն, գործողութիւն մը կատարած կ'ըլլայ որ եթէ յաջողի իսկ, անշուշտ 5½ % բաղդրեալ տոկոսով գլխաւորումէն աւելի շահաւոր չըլլար։

ՄԻՔ. Յ. ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ

(*) Formule։

(**) $Բ$ը միշտ կոտորակ մը կ'ըլլայ։

(*) Capitalisation

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

Ընդհանուր կացութիւնը. — Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը, ինչպէս ծանոյց հեռագիրը, տեղեկութիւն չի հաղորդեր Լորտ Մեթուէնի և Սըր Ռըտվէրս Պուլլըրի շարժումներուն վրայ։ Այս լռութիւնը զանազան մեկնութիւններու տեղի կու տայ։ Անգլիական ընդհանուր հրամանատարը, սակայն, կ'երեւայ թէ կ'ուզէ գաղտնի պահել իր շարժումները, որպէս զի Պօէրները չկարենան տեղեկութիւն առնել։

Լորտ Մեթուէնի վէրքը պարզ սկըրթուք մըն է եւ անգլիական զօրավարը, ինչպէս երէկ ծանուցինք, կրցած է բանախօսութիւն մը ընել իր զինուորներուն, Մոտտըր Ռիվըրի ճակատամարտէն ետքը։ Լոնտոնի մէջ մտահոգութիւն կը տիրէ՝ այդ ճակատամարտին մէջ մեռնող և վիրաւորուող սպաներուն և ենթասպաներուն ցանկը մանրամասնութեամբ հաղորդուած չըլլալուն համար։

Իսթքորթէն առաջին կառախումբերը երկուշաբթի իրիկուն Ֆրէր հասեր և հանդարտ կերպով ողջունուեր են անգլիական զինուորներուն կողմէ։ Ինչպէս քիչ մը վերը բռնեցաւ, Սըր Ռըտվէրս Պուլլըր որ այժմ Բիէթէրմարիցպուրկ կը գտնուի, և ուր հաստատած է իր բանակեղը, ո և է տեղեկութիւն չի տար Ֆրէրէն անդին պատահածներուն վրայ։ Ընդհանուր հրամանատարը իր նահանջի գիծին պաշտպանութիւնը կազմակերպելով հանդերձ, օգնութեան բանակը առաջ կը մղէ Լէտիսմիթի ճամբուն վրայ։ Արդ, դիւրին բան չէ պարենաւորել իրենց գործողութեան կեդրոնէն 250 քիլոմէթր հեռուն գտնուող զինուորներ, վասն զի Տուրպանի և Ֆրէրի միջեւ հեռաւորութիւնը այդչափ է։ Ցայտնի կ'երեւայ թէ Սըր Ռըտվէրս Պուլլըր այն ատեն գործի պիտի սկսի, երբ վստահ ըլլայ թէ իր բանակը մեծ հարուած մը տալու վիճակին մէջ կը գտնուի։ Մնաց որ ամէն օր նոր օգնութիւն կը ստանայ, և բնականաբար աւելի աղէկ է որ իր ամբողջ ոյժերովը գործի ձեռնարկէ։ Քանի մը հեռագիրներ տեղեկութիւններ կը հաղորդեն յառաջապահներու կռիւներուն վրայ։ Այդ հեռագիրներէն մէկը կ'ըսէ թէ Հիլտեարտ զօրավարը բարձր սարի մը վրայ դրեր է նաւային ու դաշտային թնդանօթներ որոնք ռումբ արձակեր են Քոլէնզոյի վրայ։ Պօէրները Թուկէլա գետը վերստին անցած ըլլալով, Անգլիացիներուն կը սպասեն՝ զօրաւոր դիրքի մը մէջ որ երկաթուղիի գիծին կը տիրէ։ Վերջին լուրերու նայելով, Լէտիսմիթի կողմէն թնդանօթաձգութեան բուռն ձայներ լսուեր են. ասկէ կը հետեւցնեն թէ Սըր Ճորճ Հուայթ դուրս ելլելու փորձ մը կատարած է։ Վերջապէս որոշ տեղեկութիւն մը չկայ։ Ուրբաթ օրը Լոնտոնի մէջ կ'ըսուէր թէ պատերազմական նախարարութիւնը կարեւոր հեռագիր մը ստացած է և պիտի հրատարակէ, սակայն մինչեւ հիմա այդ տեսակ բան մը ըրած չըլլալէն կը հետեւցուի թէ Անգլիացիները մեծ յաջողութիւն մը չեն ունեցած։

Անգլիական նոր զօրքեր ղրկուած են Իսթ Լոնտոնի ճամբով դէպի Քուինսթաուն, որպէս զի Կաթաքրէ զօրավարը կարենայ Պօէրները ետ մղել Օռանժի երկրին մէջ և յետոյ միանալ Լորտ Մեթուէնի։ Բարեյուսոյ Գլուխին մէջ լուր կայ թէ նոյն գաղթավայրը արշաւող Պօէրները փութով Օռանժ գետին կողմը նահանջեր են և պիտի միանան այն փոքրաթիւ բանակին որ Լորտ Մեթուէնի կը սպասէ՝ Մոտտըր գետէն անդին։ Այն Աֆրիքանտէրները որոնց համար կասկածուած էր թէ սերտ յարաբերութիւն ունին Պօէրներուն հետ, իրենց տեղերը վերադարձեր են, ինչ որ Անգլիացիներուն կողմէ լաւ նշան մը կը համարուի։ Բնաւ լուր չկայ Ֆրէնչ զօրավարէն որ Կաթաքրէ և Լորտ Մեթուէն զօրավարներուն մէջ տեղը կը գործէ։ Կ'երեւայ թէ Ֆրէնչ զօրավարը Ֆորէսթիէր-Ուոլքէր զօրավարին կ'ուզէ թող չտալ որ Պօէրները մեծ ուժով յարձակին Քիմպըրլիի օգնութեան գացող անգլիական բանակին ետեւի կողմէն։

—Սըր Ջարլս Մանսֆիլտ Քլէքք հրամանատար կարգուած է հարաւային Ափրիկէի անգլիական բանակին 6րդ զօրաբաժնին։ Վաթսուն տարեկան է։ Զուլուլանտի մէջ ծառայած և Բարեյուսոյ Գլուխին մէջ զինուորական հրամանատարութիւն ըրած է։ Քանատացի զօրքերը Բարեյուսոյ Գլուխը հասած են։

Լորտ Մեթուէնի օգնութեան ղրկուած զօրախումբը կը կազմեն հետեւակներու հինգ վաշտ, աւստրալիացի զինուորներ, հեծեալ թնդանօթաձիգներ երկու հրետանիով և քանի մը հեծելագունդ։ Կ'ըսուի թէ Լորտ Մեթուէն տասնըհինգ հազար հոգի պիտի ունենայ, շարունակելու համար իր յառաջացումը Քիմպըրլիի վրայ։ Այդ զինուորները արդէն Մոտտըր-Ռիվըր հասած են։

Պօէր գերիներ. — Հոլանտայի լրագիրները մեծ աղմուկով կ'արտատպեն Գռիւնէյի լրագրի մը նամակը զոր ստացած է Բարեյուսոյ Գլուխի իր թղթակիցէն։ Այս վերջինը այցելեր է այն Պօէրներուն որոնք գերի ինկած են Էլանտսլաակթի ճակատամարտին մէջ և այժմ կը գտնուին Բենէլոբէ անգլիական մարտանաւը։ Ատոնց մէջ կայ գերմանացի գնդապետ Շիլ որ անթացուպերու միջոցաւ միայն կրնայ քալել։ Թղթակիցը կը պատմէ թէ Պօէրները ծայրայեղ թշուառութեան և աղտոտութեան մէջ կը գտնուին։ Թոյլ չի տրուիր անոնց որ ճերմակեղէն փոխեն։ Գերի ինկած այդ Պօէրները դառնութեամբ կը գանգատին Անգլիացիներէն, ըսելով որ Էլանտսլաակթի պատերազմի դաշտին վրայ անգլիացիները կողոպտեր են դիակներուն, վիրաւորեալներուն եւ գերիներուն վրայ գտնուած դրամները։ Քոխ զօրավարը մահամերձ վիճակի մէջ, կողոպտուեր է։ Անգլիացիները առեր են անոր գրպանը գտնուած քառասուն ոսկին։ Անգլիական զինուորները մինչեւ իսկ վիրաւորներուն մատերը կը կտրեն եղեր, մատանիները դիւրութեամբ առնելու համար։ Պօէր գերիները կը պատմեն թէ, կ'ըսէ թղթակիցը, Էլանտսլաակթի մէջ 90 Պօէրներ դաշտավայրի մը ետին հրացանաձգութիւն կատարած ատեննին, երեք հարիւր անգլիացի ձիաւորներու կողմէ պաշարուելով, պարտաւորուեր են տեղի տալ։ Պօէրները զէնքերնին վար դնելով անձնատուր եղեր են, բայց անգլիական հրամանատարը ազդարարեր է իր մարդերուն որ սպաննեն Պօէրները և այդպէս անզէն բազմաթիւ Պօէրներ սպաննուեր են։ Թղթակիցին այս տեղեկութիւնները մեծ յուզում կը պատճառեն Պրիւքսէլի մէջ։

Լուրենսօ-Մարքեզ նոյմ. 30 թուականով կ. հեռագրեն թէ Տըլարի զօրավարին մէկ տեղեկագիրը հասեր է Բրէթորիայի կառավարութեան։ Զօրավարը որ Օռանժի զինուորներու հրամանատարն է Ուէսթ-Կրիքալանտի սահմանագլուխին վրայ, կ'ըսէ թէ Անգլիացիները նոյեմ 28ին Մոտտր-Ռիվըրի մօտ յարձակեր են Պօէրներուն վրայ։ Պօէրները թողեր են իրենց դիրքերը, սակայն թող չեն տուեր որ Անգլիացիները օգնութեան երթան Քիմպըրլիի։

Մազերուն (Պազութոլանտ) առնուած վերջին հեռագրի մը նայելով, Պօէրները կը խոստովանին թէ մեծ կորուստներ ունեցած են Քիմպըրլիի և Օռանժ գետին մօտ։ Նոյն աղբիւրէն առնուած լուրերու նայելով Մաֆէքինկի պաշարումը ընդհատուած է։

Պ. ՄԱՔ ՔԻՆԼԻԻ ՊԱՏԳԱՄԱԳԻՐԸ — Առջի օրը Մ. Նահանգաց Խորհրդարանին մէջ կարդացուեցաւ նախագահ Պ. Մաք Քինլիի պատգամագիրը որ կ'ըսէ թէ երկիրը արտասովոր զարգացման մէջ է և թէ Գերմանիոյ հետ Մ. Նահանգաց յարաբերութիւնները միշտ բարեկամական են եւ մտերմական։ Անգլիոյ հետ ունեցած յարաբերութիւններուն համար Պ. Մաք Քինլի կը յայտարարէ թէ հարաւային Ափրիկէի պատերազմին մէջ Մ. Նահանգները բացարձակ չէզոքութիւն մը պահելով, հաւատարիմ մնացած են այն սկզբունքին թէ պէտք չէ դաշնակցութիւններով կապուիլ այն տեսակ գործերու համար որոնք ուղղակի վերաբերութիւն չունին իրենց։ Մ. Նահանգները անկողմնակալութիւն ցոյց տուած են երկու պատերազմիկներուն համար։ Քուպայի մասին խօսելով Պ. Մաք Քինլի կը յայտարարէ թէ երբ հոն անդորրութիւնը կատարելապէս վերահաստատուի, կղզիին կառավարութիւնը պիտի յանձնուի տեղացիներուն։ Պատգամագիրը կ'ըսէ նաև թէ Մ. Նահանգները չեն կրնար հրաժարիլ Փիլիպպեաններէն։ Նաև չեն կրնար նկատողութեան առնել այն առաջարկութիւնը թէ նոյն արշիպեղագոսին պէտք է անկախութիւն տալ՝ պահելով ամերիկեան թեւարկութիւնը։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կայսրը երկրորդ կարգի ծովակալի աստիճան տուաւ ծովային նախարար երրորդ կարգի ծովակալ Թիրբիցի։

ՔԱՐՈԼԻՆԵԱՆ ԿՂԶԻՆԵՐԸ. — Երկուշաբթի օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նոյն օրը կատարուեր է Քարոլինեան, Մարիանեան և Բալաօ կղզիներուն Գերմանիոյ փոխանցուելու գործողութիւնը։ Այդ կղզիներուն սպանիացի զինուորները ճամբայ ելլելով Մանիլա հասեր են։

Պ. ՉԷՄՊԸՐԼԷՆԻ ՃԱՌԸ. — Թայմզ իր շաբաթ օրուան թիւին մէջ կը պատասխանէ գերմանական քանի մը թերթերու ոչ-բարեացակամ դիտողութիւններուն՝ ի մասին Պ. Չէմպըրլէնի ճառին։ Թայմզ սապէս կը վերջացնէ իր պատասխանը.

«Կ'երեւայ թէ մեր գերման բարեկամները զարմացած են տեսնելով որ Մեծին Բրիտանիոյ և Գերմանիոյ յարաբերութիւնները զգացման տեսակէտով նկատողութեան առնուած են, ինչ որ իրենց գործին չի գար։ Գերման թերթերը եթէ հանդարտութեամբ խորհիլ ուզէին, Պ. Չէմպըրլէնի այդ ճառին մէջ պիտի տեսնէին ապացոյցը այն անձնական հրապոյրին զոր Գերմանիոյ Կայսրը ի գործ կը դնէ բոլոր իրեն մօտեցողներուն վրայ։ Ասկէ զատ կը կարծենք թէ գերման լրագիրներուն գրածին հակառակ, Պէրլինի կառավարական շրջաններուն մէջ դժգոհ չեն երբեւար այն պարագային համար ուր մեր գաղթային նախարարը կ'ուզէ բարեկամական յարաբերութիւններ մշակել Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ։»

—Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն Թայմզի, շաբաթ օրուան թուականով.

«Հաւանօրէն ամերիկեան մեծ լրագիրները վաղը խօսին Պ. Չէմպըրլէնի ճառին վրայ։ Միայն Իվնինկ Բոսթ այսօր կը խօսի այդ ճառին վրայ և կ'ըսէ թէ Պ. Չէմպըրլէն պատերազմասէր պետական անձնաւորութիւն մըն է, քաղաքական դերասան որ միշտ հագուստ կը փոխէ։ «Անգլիոյ գաղթային նախարարը, կը յարէ ամերիկեան թերթը, Թագուհիին այնչափ նպաստաւոր խօսելով նպատակ ունի տուրք մը ձեռք ձգել։» Ցայտնի է թէ այդ յօդուածը ամերիկեան ընդհանուր կարծիքը չի ներկայացներ, սակայն ամէն անգամ որ Պ. Չէմպըրլէն դաշնակցութեան մը խօսքը ընէ հոս, զէնք մը կու տայ իր հակառակորդներուն ձեռքը որոնք միանգամայն Մ. Նահանգաց և Անգլիոյ միջեւ համաձայնութիւն մը գոյանալուն ալ հակառակորդներն են։ Ո՛չ ամերիկեան կառավարութիւնը և ոչ ալ ամերիկեան ժողովուրդը միտքէն կ'անցընէ թէ երկեակ կամ երեքեակ զինակցութիւն մը իրականանալի կամ բաղձալի ըլլայ։ Ճէֆըրսընի ազդարարութիւնն ալ իր բացման ճառին մէջ թէ «Դաշնակցութիւններով մի՛ կաշկանդուիք» հոս իմաստութեան սկզբունքը կը նկատուի։ Ասիկա միշտ հիմը պիտի ըլլայ Մ. Նահանգաց արտաքին քաղաքականութեան։

ՍԱՄՈԱՅԻ ԲԱԺԱՆՈՒՄԸ. — Ուաշինկթընի անգլիական ու գերմանական դեսպանները ուրբաթ օրը քանի մը անգամ տեսակցեցան Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարին հետ, Սամոայի բաժանման դաշնակցութեանը համար։ Հետեւեալ օրն էր որ ստորագրուեցաւ այդ դաշնագրութիւնը։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆ. — Շաբաթ օրը Լոնտոնի իրազեկ շրջաններուն մէջ լուր ելեր է թէ նոյեմ. 28ին ռուսական զօրախումբ մը Աֆղանիստանի մէջ բանակած է, Հէրաթէն քառասուն քիլոմէթր հեռուն, հարաւային Հէրի հովիտին մէջ։

«ՄԷՅՆ»Ի ԶՈՀԵՐԸ. — Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը որոշեց որ սպանեւամերիկեան պատերազմին սկզբնապատճառ Մէյն մարտանաւին պայթման միջոցին մեռած նաւաստիներուն մարմինները Մ. Նահանգները տանելով ամփոփուին Արլինկթընի ազգային գերեզմանատան մէջ։ Այս առթիւ հրահանգներ պիտի ղրկուին Հավանայի նաւային կայանին հրամանատարին։ Մարմինները զինուորական դագաղներու մէջ դրուած Թեքսաս զրահաւորով պիտի փոխադրուին մօտերս։ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը նախապէս ուզեր է այդ նաւաստիներուն մարմինները թաղել Հավանայի մէջ, բայց Քուպայի իշխանութիւններուն հետ չէ կրցեր համաձայնիլ, գերեզմանատան գետնին համար։ Մ. Նահանգաց Խորհրդարանը այդ նաւաստիներուն յուշարձանին համար երկու հազար անգլիական ոսկիի վարկ մը քուէարկած էր։ Կ'ըսուի թէ այդ գումարին մէկ մասը պիտի յատկացուի Արլինկթընի գերեզմանատան մէջ յիշատակարան մը կանգնելու այդ զինուորներուն համար։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ. — Հռոմի մէջ լուր կայ թէ Ումպէրթօ թագաւորը եւ Մարկարիթա թագուհին մարտ ամսուն մէջ Սան Ռէմօ պիտի երթան Պորտիկէրայի մէջ այցելութիւն տալու Անգլիոյ Թագուհիին։ Իտալական նաւաբաժին մը այդ թուականին Սան Ռէմօ պիտի երթայ, ուր պիտի գտնուի նաեւ անգլիական զրահաւոր մը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն ի պատասխանի Պ. Չէմպըրլէնի և Լոնտոնի անգլիական դեսպանին ճառերուն, թէ Մ. Նահանգներուն և Անգլիոյ միջեւ դաշնակցութիւն մը չկայ և թէ Պ. Մաք Քինլի բնաւ այդ տեսակ բան մը չէ ծրագրած։ Ինչ որ ալ ըլլայ Գերմանիոյ Կայսեր և Պ. Չէմպըրլէնի միջեւ գոյացած համաձայնութիւնը, ամերիկեան կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ ո և է դաշնակցութեան համար Մ. Նահանգաց բնաւ առաջարկութիւն մը չէ եղած ո՛չ Անգլիոյ և ոչ ալ Գերմանիոյ կողմէ։

ՍՊԱՆԻԱՑԻ ԳԵՐԻՆԵՐԸ. — Մանիլայի սպանիական հիւպատոսը հեռագրեր է իր կառավարութեան թէ Օթիս զօրավարը յոյս յայտներ է որ պիտի կրնայ ազատել տակաւին Փիլիպպեանց բնիկներուն ձեռքը գտնուած սպանիացի հազար երեք հարիւր գերիները։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ. — Բեթերսպուրկի սերպիական դեսպանատան նախորդ զինուորական կցորդ Պ. Լուպոմիր Քրիսթիչ նոյն քաղաքին դեսպան պիտի կարգուի։

«ՖԷՄԻՆԻԶՄ»Ը. — Fronde լրագրին երկու խմբագրուհիները աղերսագիր մը մատուցեր են Ֆրանսայի կրթական նախարարութեան, խնդրելով որ ընդունուին մօտերս կատարուելիք մրցումի մը՝ կեդրոնական վարչութեան մէջ խմբագրի չորս պաշտօններու համար։ Կրթական նախարարը հետեւեալ նամակը ուղղած է այդ երկու խմբագրուհիներուն.

«Ստացայ այն նամակը որով կը խնդրէք մասնակցիլ այն մրցումին որ դեկտ. 19ին պիտի կատարուի՝ կրթական նախարարութեան կեդրոնին մէջ, խմբագրի չորս պաշտօններու համար։ Կրթական և գեղարուեստի նախարարութեան պաշտօնեաներուն անուանումը կը կատարուի կանոնագրի մը համաձայն որ հրատարակուած է պաշտօնաթերթին մէջ 1897 նոյեմ. 27ին։ Այդ կանոնագիրը կը տրամադրէ նախ թէ պաշտօնի թեկնածուները պէտք է իրենց զինուորական ծառայութիւնը կատարած ըլլան։ Ուստի կանոնագիրը, ընտրելիներու համար պարտաւորիչ ընելով զինուորական ծառայութիւնը, վարչական պաշտօններու համար լռելեայն մէկ կողմ թողած է իգական սեռը։ Այս պարագաներուն մէջ, չեմ կրնար իրականացնել ձեր բաղձանքը և այդ առթիւ պատիւ ունիմ ցաւ յայտնել ձեզի։»

ՍՊԱՆԻՈՅ ԲՆԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ. — Սպանիոյ մարդահամարի վարչութիւնը հրատարակեց 1897ին կատարուած Սպանիոյ մարդահամարի առժամեայ արդիւնքը, ուրկէ կ'երեւայ թէ ժողովուրդը աւելնալու վրայ է, բայց Սպանիոյ հարստութիւնը զարգացնելու չափ չէ։ Ռուսիայէն զատ, Սպանիա Եւրոպայի այն ազգն է որ իւրաքանչիւր քիլոմէթրի ամէնէն նուազ բնակիչը ունի։ Այս վերջին մարդահամարէն կ'երեւայ թէ Սպանիա իւրաքանչիւր քառակուսի քիլոմէթրի համար 36 բնակիչ ունի, մինչդեռ եւրոպական Ռուսիա 17։ 1877ին Սպանիոյ բնակիչներուն թիւն էր 16,634,345, այսինքն իւրաքանչիւր քառակուսի քիլոմէթրի համար 33 բնակիչ։ Այս գումարին մէջ չեն 300,000 հոգի զինուորականներ և զինուորականի ընտանիքներ, որոնք Քուպա, Բորթօ-Ռիքօ և Փիլիպպեանները կը գտնուէին։ Ինչպէս կ'երեւայ, Սպանիոյ իւրաքանչիւր քառակուսի քիլոմէթրի թիւը 33էն 36ի բարձրացած է 1897ին։ Բնակիչներու թիւին այս տկար աճումին պատճառն է գաղթականութիւնը որ հետզհետէ կ'աւելնայ։

ՌՈՒՍ կառավարութիւնը որոշեց Քապուլի (Աֆղանիստան) մէջ դիւանագիտական մնայուն գործակատարութիւն մը հաստատել։ Այդ առթիւ բանակցութիւններ կը կատարուին Անգլիոյ կառավարութեան հետ որ կ'երեւայ թէ ընդդիմութիւն պիտի չընէ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Պալայի աստիճան տրուեցաւ ներքին գործոց նախարարութեան հաշուակալ Զիյա պէյի։ Ուլայի երկրորդ աստիճան՝ Տպագրական Տեսչութեան քննիչներէն Շէմսէտտին պէյի և ներքին գործոց նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Հասան Թահսին էֆ ին։

—Տիարպէքիրի նահանգին Բալու գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Նասիպին գաւառակին գայմագամ Հիւսէին Նէսիմ էֆ. որուն յաջորդեց Բալուի գայմագամ Թէվֆիք պէյ։

—Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպանատան խորհրդական Պ. Պասթի։

—Իմթիազի ոսկի և արծաթ չքանշան՝ ծովային ռազմաթերքներու ճիւղին նախագահ Ահմէտ փաշայի։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը ու դեսպանուհին առջի օրը սեղան մը տուին որուն ներկայ գտնուեցան Ռուսիոյ, Մ. Նահանգաց ու Հոլանտայի դեսպանները եւ ուրիշներ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ նոր դեսպան Պ. Կիքա Փրիկատիէ երէկ Սոֆիայէն մայրաքաղաք ժամանեց Արեւելեան Ճեպընթացով։ Խարիճիէի թարգման Սաատէտտին պէյ Սիրքէճիի կայարանը երթալով Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին անունով բարի գալուստ մաղթեց Պ. Կիքայի։ Կայարանը կը գտնուէին նաև ռումանական դեսպանատան պաշտօնեաները։ Պ. Կիքա այսօր արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի ապարանքը երթալով իր յանձնարարագիրներուն պատճէնը պիտի յանձնէ։

ԿԱԼԱԹԱՐԻԱՅԻ ռուսական եկեղեցիին մէջ մօտերս պատարագ պիտի մատուցուի և պաշտօն պիտի կատարուի՝ հոն թաղուած ռուս սպաներուն և զինուորներուն համար։

ԺԸՆԷՎԻ օսմ. հիւպատոս Ռասսուլ պէյ առջի օրը մայրաքաղաք ետ եկաւ։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանին խառն ժողովին անդամ ընտրուեցաւ Նիքոլաքի էֆ. Սկուրիտի, փոխանակ Պ. Քիւրէգօղլուի։

Պ. ՌԷՄՍԷՅԸՐ, ներկայացուցիչ անգլիական խմբակի մը որ Թուրքիոյ մէջ երկաթուղիի մը մենաշնորհը կ'ուզէ, երէկ մայրաքաղաք ժամանեց Արեւելեան Ճեպընթացով։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ռուսական նաւաբաժին հրամանատար դեր-ծովակալ Վալրոնտ, որուն հիւանդ ըլլալը ծանուցուեցաւ, Իզմիրի Ցունաց հիւանդանոցին մէջ կը դարմանուի, ուր սենեակ մը յատկացուած է։

—Կիրակի օրը Հանեայէն Իզմիրի նաւահանգիստը ժամաներ են ռուսական Զաբորոզեց յածանաւը և թորփիլանաւ մը։

ԻՏԱԼԻՈՅ Թագաւորին Հօրեղբօրորդին յառաջիկայ շաբաթ օր մայրաքաղաք պիտի ժամանէ։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ. — Երկու հազար իսլամ ուխտաւորներ Ճիտտէ հասած են։ Հանրային առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ է։

ՖՈՒՌՆԻԿԻ ԴԵՐ-ԾՈՎԱԿԱԼԸ որուն Սեւաստոպոլ ուղեւորիլը ծանուցինք, կիրակի օրը պիտի վերադառնայ և Վոսփորէն անցնելով ուղղակի Իզմիր պիտի երթայ և ներկայ պիտի գտնուի նոյն օրը Իզմիրի մէջ ի պատիւ իրեն տրուելիք պարահանդէսին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քոնսթան այսօր Բարիզ պիտի ուղեւորի Արեւելեան Ճեպընթացով։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ և թղթատարական վարչութեան համար թէև ծանուցուեցաւ որ Պոլսոյ Տիվան Եօլը Թաղը պիտի փոխադրուի, սակայն վերջին լուրի մը նայելով նոյն վերատեսչութիւնը իր վաղեմի պաշտօնարանին մէջ՝ Սօղուք Չէշմէ՝ պիտի մնայ։

ՕՏԱՐ ՊԱՇՏՕՆԱՇԱՆ. — Գերման կառավարութիւնը Բրուսիական Թագ պատուանշանի երկրորդ աստիճանը տուած է Տրապիզոնի նահանգին տէֆթէրտար Ապտիւռրահման էֆ.ի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանին գործածութիւնը։

ՓԱՅՏ ԵՒ ԱԾՈՒԽ. — Սէլանիկի կուսակալութիւնը տեղեկանալով որ Այնորոզի գաւառակին մէջ մեծ քանակութեամբ փայտ կայ և նկատելով որ Կ. Պոլսոյ մէջ ալ այս միջոցիս փայտի պէտքը զգալի է, հեռագրեր է նոյն գաւառակին գայմագամին որ փութով փայտ ղրկել տայ Կ. Պոլիս։

—Անտառներու և հանքերու նախարարութիւնը հեռագրեց Իզմիրի, Գասթէմունիի, Իզմիտի ու Պրուսայի անտառներու ընդհանուր քննիչներուն որ շուտով Կ. Պոլիս փայտ ղրկելու համար հարկ եղածը ի գործ դնեն և կատարուած փոխադրութիւններու մասին ալ հետզհետէ տեղեկութիւն հաղորդեն։

ՋՈՐ ԳԱՒԱՌԸ. — Քաղաքային պաշտօնեաներու յանձնաժողովին առաջին քարտուղար Նէֆի էֆ. Ջոր գաւառը հասած է՝ ինչ ինչ քննութիւններու կատարման համար։

ՀՐԴԵՀԻ ՏՈՐԱԿՆԵՐ. — Ջեռնհաս պաշտօնատունը նկատելով որ Կ. Պոլսոյ բոլոր թաղերուն մէջ հրդեհի համար Տէրքոսի ջուրի 270 ծորակներ միայն կան, ինչ որ անբաւական է, հրահանգ տուեր է Տէրքոսի Ընկերութեան որ այդ ծորակներուն թիւը աւելցնէ։

ՄԻՔՐՈՊԱԶՆՆԱԿԱՆ աշխատանոցին համար նոր գործիքներ եւայլն պիտի գնուին, այդ հաստատութիւնը աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու համար։

ՀԱՇՈՒԵՔՆՆՈՒԹԻՒՆ. — Հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան պաշտօնարանին մէջ վերջերս հաշուեքննիչ մարմին մը կազմուած էր՝ օտար երկիրներու հետ հեռագրական հաղորդակցութիւններ քոնթրոլի տակ կատարելու համար։ Սէրվէթ կ'իմանայ թէ մինչեւ հիմա հեռագրական հաշիւներէն երեք-չորս հազար փրանքի պակաս մը երեւան հանուած է և հիմա քննութիւնները առաջ կը տարուին, հասոյթի այդ կորուստին պատճառ եղող հեռագրական տեսուչները պատասխանատուութեան ենթարկելու և հաշուական քննութիւնները առաջ տանելու համար։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ նախարարութիւնը Հայտար Փաշայի երկաթուղիի կայարանին մէջ անցագրի ճիւղ մը պիտի հաստատէ, որպէս զի Պիլէճիկի, Էսկիշէհիրի և Գոնիայի կողմերը երթեւեկողներուն ուղեւորութիւնը դիւրացնէ։

ԹՈՓԽԱՆԷԻ մէջ պատրաստուած եօթն ու կէս հարիւրորդամէթր տրամագիծով լեռնային տասնըչորս թնդանօթներ մօտերս պիտի փորձուին։

ԿՐԷՏԷ. — Ջեռնհաս պաշտօնարաններուն հրահանգ տրուեցաւ, կ'ըսէ Սէրվէթ, մաքսային այն գործողութիւններուն համար որոնք պիտի կատարուին Կրէտէէն արտածուած և հոն ներածուած ապրանքներուն համար։

ՀԱՆՔԵՐԸ. — Այն յանձնաժողովը որ կազմուած է նահանգներու մէջ հանքեր երեւան հանելով անոնց շահագործումը ապահովցնելու պաշտօնով, Պրուսայի նահանգին մէջ կատարած քննութեանց արդիւնքը տեղեկագրեր է ձեռնհաս պաշտօնարանին։ Էրզրումի նահանգին ու շրջականերու հանքերուն նկատմամբ պատրաստուած տեղեկագիրն ալ նկատողութեան առնուած է ձեռնհաս պաշտօնարանին կողմէ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութեան հաշիւները քննելու համար, կայս. Իրատէով յանձնաժողով մը կազմուեցաւ նոյն վերատեսչութեան խորհրդական Մէհմէտ Ալի պէյի նախագահութեամբ։ Յանձնաժողովը, զոր կը կազմեն Մալիէի երեք պաշտօնատարներ, երէկ իր առաջին նիստը կազմեց։

ՍՈՒՐՐԷԻ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆԸ. — Մախսուսէի վարչութեան հրահանգ տրուեցաւ շոգենաւ մը յատկացնել Սուրրէի Հիւմայունը փոխադրելու համար։

ԱՅՏԸՆԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ. — Անցեալ շաբթու Իզմիրէն տասնըչորս վակոն ատաղձ, 150 պարկ գամ և տասնըհինգ գործաւոր ղրկուած են երկրաշարժէն արկածեալ վայրերը։ Ցնցումները տակաւին կը շարունակուին Այտընի նահանգին մէջ։ Քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ կազմուած նպաստամատոյց յանձնաժողովին կողմէ կատարուած հանգանակութեան գումարը հասած է երեք միլիոն երեսուն հազար վեց հարիւր յիսունը հինգ ղրուշի։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ օդերը փոխուած են. ցուրտ կ'ընէ և կ'անձրեւէ, փայտի և ածուխի պէտք կայ։ Ձէթի, օճառի և քարիւղի գիները բարձրացած են։

ԲԵՆԴԵՐՄԱՆՈՒՐԿԻ մէջ մզկիթ մը պիտի կառուցուի, որուն շինութեան ծախքին յատուկ գումարը պատրաստուած ըլլալով յարմար գետին մը գտնելու համար յանձնաժողով մը կազմուած է։

ՍՈՒՐԻՈՅ նահանգին տէֆթէրտարի փոխանորդ կարգուած է Պէյրութի տէֆթէրտար Էսհէմ էֆ. որուն պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ Պէյրութի նահանգին հաշուակալութեան քարտուղարներէն Մազհար պէյ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Ցունաց Պատրիարքութեան Կ. Պոլսոյ փոխանորդ կարգուած է նոյն Պատրիարքութեան Մոսկուայի փոխանորդ Տ. Արսէնիոս։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ նոր տէֆթէրտար Էտհէմ էֆ. իր պաշտօնատեղին ժամաներ է։

ՉԱՄԻՉ. — Առջի օրը Իզմիրի մէջ ութ հարիւր կենդինար առանց կուտի չամիչ ծախուեր է օխան 85 փարայէն մինչեւ 5 ղրուշ 10 փարայի։ Վերջին շաբթուան մէջ ծախուած առանց կուտի չամիչներուն քանակութիւնն է 10,800 կենդինար։

ԿԵՂԾ ԴՐԱՄ. — Գարաքէօյի կամուրջին վրայ երէկ Այսթէֆանոսցի Յոթի անուն մսավաճառ մը ձերբակալուեցաւ, վասն զի կեղծ մէճիտիէ մը տուած էր կամուրջին պաշտօնեաներուն։

—Ագսէրայի մէջ երէկ Կրէտէցի Ահմէտ անուն մարդ մը ձերբակալուեցաւ, երբ մէճիտիէի կեղծ քառորդ մը քշել կուզէր։

ՄԱՅՐԱՍՊԱՆ. — Իզմիրի մէջ քսան տարեկան երիտասարդ մը իր մայրը խեղդամահ ըրեր է։ Դրացիները իմանալով ոստիկանութեան իմացուցեր և ձերբակալել տուեր են ոճրագործը։

ՍԻՐԱՅԻՆ ՏՌԱՄ. — Ղալաթիոյ մաքսատան դէտերէն Մէհմէտ, առջի գիշերը, Ղալաթիոյ մէջ իր տարփուհիին Ամալիայի հետ հաճոյալի ժամեր անցուցած ատեն՝ պէտք ունեցաւ իր սիրոյն չափ յայտնել Ամալիային որ այդ մասին թերհաւատութիւն ցոյց կու տար։ Մէհմէտ գտաւ ապացուցանելու միջոցը օղիի գաւաթով իր ձախ ձեռքը վիրաւորեց բաւական ծանր կերպով։ Ոստիկանները հասնելով հիւանդանոց փոխադրեցին այս տարօրինակ սիրահարը։

ԳԱՅԼԳԻՒԼԻԻ առջեւ երեքշաբթի իրիկուն, հարաւային սաստիկ հովին առեն նաւակ մը ցամաք իյնալով խորտակուեցաւ, բայց մէջը գտնուողները՝ Ալի, Հասան ու Մուսթաֆա ազատուեցան։

ԿԱՏՂԱԾ ԿԱՏՈՒ. — Իզմիրի մէջ կատու մը խածեր է 17 տարեկան աղջիկ մը, 8 տարեկան մանչ մը և սպասուհի մը։ Կատուն սպաննուեր և դիակը քննուելով հաստատուեր է թէ կատղած է։ Ամէնէն աւելի վտանգուածն է սպասուհին որ չորս հինգ վէրքեր ունի։ Այդ երեք զոհերը Կ. Պոլիս պիտի ղրկուին բժշկական վարժարանին մէջ դարմանուելու համար։

ԽՈՒԼԵՐՈՒՆ. — Հարուստ կին մը որուն խլութիւնը և ականջներուն բզզիւնը բժշկուած էր Նիքօլսըն հաստատութեան արհեստական թմբկաններովը, այդ հաստատութեան նուիրած է 25,000 ֆր. որպէս զի այն բոլոր խուլերը որոնք միջոց չունին յիշեալ թմբկաններէն գնելու, կարենան ձրիաբար ստանալ։ Դիմել այդ հաստատութեան (Institut) հասցէին՝ Longcott, Gunessbry. London W.

Պ. ՀՕՎ, առաջնակարգ դեղագործ ԲԱՐԻԶԻ, կը ծանուցանէ բոլոր դեղագործներուն և հասարակութեան թէ ՄՕՐԻԻ ՋԿԱՆ ԻՒՂԸ զոր ինք կը պատրաստէ, պէտք է ծախուի եռանկիւն սրուակներով, իբր ԳՈՐԾԱՏԱՆ ՊԻՏԱԿ ունենալով ՍՐՈՒԱԿԻ ԱՅԴ ՁԵՒԸ՝ զոր դատարանները արտօնած են իրեն՝ ներկայացնել ամէն երկրի մէջ. ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԷ թէ այդ տեսակ եռանկիւն սրուակներով ծախուած ուրիշ ո՛ և է իւղ իր ԳՈՐԾԱՏԱՆ ՊԻՏԱԿԻՆ մէկ ԿԵՂԾԸ պիտի ըլլայ, և բոլոր անոնք որ այս տեսակ բան մը ընեն պիտի ենթարկուին այն պատիժներուն՝ որոնք սահմանուած են ԿԵՂԾՈՂՆԵՐՈՒՆ համար։ 2—6

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՒՔԸ

Երէկ գիշերուան ներկայացումը տեղի ունեցաւ ամէն չորեքշաբթիի նման՝ երկսեռ ընտրեալ բազմութեան մը ներկայութեամբ։ Նոյն յայտագիրը պիտի գործադրուի նաև այս գիշեր։

Սիւքին Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ, յառաջիկայ կիրակիի մադինէէն զատ, վաղը, ուրբաթ ցերեկ, մադինէ մը պիտի տրուի, հետաքրքրաշարժ խաղերով։

ԱԶԴ. — Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան

Կը ծանուցուի 4 առ 100 Բաժբոիմէ պարտաթուղթ ունեցողներուն, թէ 1890 ապրիլ 15/27ի կայս. հրամանագրին Ժ. յօդուածին համաձայն, այն բոլոր կտրոնները որոնք գանձուած չըլլան վեց տարուան միջոցի մէջ, իրենց պայմանաժամին լրանալու թուականէն հաշուելով, պիտի ջնջուին։ Հետեւաբար, յիշեալ պարտաթուղթերու Թ. 7 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը կը լրանար 1894 մարտ 1/13ին, եթէ մինչեւ 1900 մարտ 12 գանձուած չըլլան, Օսմ. Հանրային Պարտքի սնտուկին ստացուածքը պիտի դառնան։

—Նոյնպէս կը ծանուցուի օսմ. հանրային պարտքի պարտաթուղթերէն ունեցողներուն, թէ 1881 դեկտ. 8/20ի կայս. հրամանագրին Ժ. յօդուածի 5րդ հատուածին համաձայն, այն բոլոր կտրոնները որոնք գանձուած չըլլան վեց տարուան միջոցի մը մէջ, իրենց պայմանաժամին լրանալու թուականէն հաշուելով, պիտի ջնջուին։ Հետեւաբար, պայմանաժամին 1894 մարտ 1/13ին լրացած թիւ 21 կտրոնները, որոնք գանձուած չըլլան մինչեւ 1900 մարտ 12, հանրային պարտքի Սնտուկին պիտի մնան։

1—16 Տնօրէնութիւն

ԶԱՊԷԼ ՏՕՆԷԼԵԱՆ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԴԻ ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐԻ
Բ. ԳԻՐՔ

Կը ծախուի բոլոր հայ գրավաճառներուն քով, 4 ղրուշի։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ամենայն Հայոց Ս. Հայրապետը ցաւակցական Կոնդակ մը ղրկած է Ս. Պատրիարք Հօր՝ Աշըգեան Տ. Խորէն արքեպիսկոպոսի մահուանը առթիւ որ հեռագրաւ ծանուցուած էր Ն. Ս. Օծութեան։

—Անցեալները ծանուցինք թէ Սսի Միաբանութեան կողմէ փափագ յայտնուած է Ս. Պատրիարք Հօր, որ Շահնազարեան կտակի մնացորդ գումարին տոկոսը փոխանակ Արմաշի Դպրեվանքին յատկացուելու՝ որպէս զի Կիլիկիացի չորս սաներ դաստիարակուին այդ հաստատութեան մէջ ու հոգեւորականութեան պատրաստուին — ինչպէս որոշուած էր ասկէ առաջ — այդ գումարը ուղղակի յատկացուի Սսի վանքին մէջ բացուած Ժառանգաւորաց վարժարանին, որուն նիւթական բեռը պիտի թեթեւցնէ։ Ուրախ ենք որ այս բանաւոր առաջարկութիւնը ընդունելութիւն գտած է։

Յ. Իզմիրեանց Գրական Յանձնաժողովը, որուն իրաւասութեան ներքեւ կը գտուի, Ազգ. Վարչութեան որոշմամբ, յիշեալ գումարը, իր երէկուան նիստին մէջ զբաղեցաւ այս խնդրով և արդարացի գտնելով Սսի Միաբանութեան խնդիրքը, բարեփոխելով իր նախորդ կարգադրութիւնը որոշեց որ այդ տոկոսը փոխանակ Արմաշի Դպրեվանքին՝ Սսի Ժառանգաւորաց վարժարանին յատկացուի։

Յանձնաժողովը, որուն կը նախագահէր Ս. Պատրիարք Հայրը՝ իր տանը մէջ, զբաղեցաւ նաեւ Մուշի աղջկանց դպրոցին վերաբերեալ խնդիրներով զորս ներկայացուցած էր Տ. Բաբգէն վարդապետ, ինչպէս նաեւ Վանայ Սանտխտեան վարժարանին վերաբերեալ տնօրինութիւններով։ (Այդ երկու վարժարաններն ալ դրամական մէկ մէկ նպաստ կը ստանան բարեյիշատակ Յովսէփ Իզմիրեանցի կտակած գումարէն, և հետեւաբար անոնց մատակարարութեան վերին հսկողութիւնը յանձնուած է Յանձնաժողովին)։

Նոյնպէս խորհրդակցութեան առարկայ եղաւ Ասպետ Ջընդի կտակը, որուն գործադրութեան հոգը Ազգ. Վարչութեան կողմէ յանձնուած է Իզմիրեանց Յանձնաժողովին։

Գալով յառաջիկայ տարուան գրական մրցանակին նախապատրաստական աշխատութեանց, առ այժմ երկու երկասիրութիւններ միայն ներկայացուած էին զորս նկատողութեան առաւ։

Յանձնաժողովի երէկուան նիստին ներկայ էին՝ Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան (ատենապետ), Տ. Գէորգ եպիսկ. Երէցեան, Տոքթ. Վահրամ էֆ. Թորգոմեան և Վահան էֆ. Էսաեան։ Իսկ ատենադպիրը, Տ. Յովհաննէս Ա. քահանայ, ինչպէս յայտնի է, անկողնի կը ծառայէ։

Նիստը տեւեց ժամ 5էն 8։

—Ինչպէս երէկ ծանուցինք, Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան համար Ազգ. Վարչութեան կողմէ գործադիր տեսուչ նշանակուած Տ. Սահակ եպիսկոպոս Խապայեանի և կայս. կառավարութեան ներկայացուցիչ Պէքհա պէյի սոյն պաշտոններուն վերաբերեալ կայս. բարեհաճ իրատէն Բ. Դրան հաղորդուած ըլլալով, Դատական Նախարարութեան կողմէ այսօր վաղը գրաւորապէս պիտի զեկուցուի Ազգ. Պատրիարքարանի, միեւնոյն ժամանակ յանձնուելով Ատանայի և Հալէպի կուսակալութեանց ուղղուած յանձնարարագիրները՝ ի մասին Խապայեան Սրբազանի պաշտօնին։ Խառն Ժողովը, այդ պաշտօնագիրները ստանալուն պէս, պիտի քննէ Պատրիարքարանի մէջ պատրաստուած ընտրական հրահանգը ու վերջնական հանգամանքը պիտի տայ անոր, ղրկելու համար Երուսաղէմ՝ Տ. Սահակ եպիսկոպոսին, որպէս զի իսկոյն Ատանա ուղեւորի։

—Հայ Հռոմէականաց Ս. Պատրիարքին համար թէեւ ծանուցուեցաւ թէ այսօր մեր Պատրիարքարանը պիտի գայ փոխադարձ այցելութիւն տալու մեր Ս. Պատրիարք Հօր, սակայն վերջին պահուն կիմանանք թէ այդ այցելութիւնը յառաջիկայ շաբաթ տեղի պիտի ունենայ։ Ս. Պատրիարքը հրաւէր ուղղած է եկեղեցականներու և աշխարհականներու՝ շաբաթ օրը Պատրիարքարան երթալ, մասցելու համար կատարուելիք ընդունելութեան.

—Քաղ. Ժող.-ը վաղը նիստ ունի Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։

—Արմաշէն կը գրեն մեզ.

«Դպրեվանքի միաբանութիւնը նոր անդամի մը յաւելումը ունեցաւ յանձին Պ. Գրիգոր Պալաքեանի, որ սարկաւագ ձեռնադրուեցաւ փոխ-վանահայր Տ. Եղիշէ Սրբազանէ։

«Յիշեալը կը վերաբերի բնիկ Եւդոկիացի՝ բայց կանուխէն Պոլիս հաստատուած բարեկեցիկ ընտանիքի մը։ 25 տարեկան երիտասարդ մըն է, աշխոյժ և բարեկիրթ։ Իր նախակրթութիւնը ստացած է Էրզրումի Սանասարեան վարժարանին մէջ, որուն ութ տարուան դասընթացքը ամբողջովին աւարտած և յետոյ Գերմանիա երթալով՝ երեք տարի եւս յաջողութեամբ հետեւած է Միթվայտայի և Համպուրկի համալսարաններու դասընթացքներուն, և գիտութեանց վկայական ստացած։

«Եկեղեցական ասպարէզի նկատմամբ կանուխէն ունեցած իր փափաքին գոհացում տալու համար, հրաժարելով նիւթական գոհացուցիչ դիրքէ մը, վեց ամիսներ առաջ եկաւ հոս, կրօնաւոր ըլլալու հաստատ ուխտադրութեամբ, և այդչափ ժամանակի մէջ յաջողեցաւ ձեռք բերել եկեղեցական կրթութեան բաւականաչափ պաշար մը, միեւնոյն ժամանակ ծառայելով նաեւ իբրեւ ուսուցիչ, վասն զի իր ներկայութեամբ՝ Դպրեվանուցս մէջ նշանակելի զարկ մը ստացաւ Գերմաներէնի ուսումը, որ տարի մը առաջ սկսուած էր արդէն շնորհիւ Դուրեան Սրբազանի ինքնաշխատ ջանքերուն։

«Այս ձեռնադրութիւնը ուրախառիթ երեւոյթ մըն է մեզի համար, անով մանաւանդ որ՝ կրնայ նկատուիլ հաստատութիւնը այն գաղափարին թէ կրօնաւորական կեանքի ըմբռնումը բոլորովին ստորնացած չէ մեր երիտասարդներու մտքին մէջ, և թէ՝ առողջ հիմերու վրայ դրուած եկեղեցական լաւագոյն դաստիարակութիւն մը կրնայ միշտ իրեն հետեւողներն ունենալ բարեկեցիկ և ուսեալ դասերուն մէջ իսկ հաւասարապէս։»

—Պայազիտի առաջն. տեղապահ Տ. Մամբրէ վարդապետ՝ Քարաքիլիսէի վիճակային գործերու մասին տեղեկագիր մը ղրկած է Ս. Պատրիարք Հօր որ Խառն Ժողովին նկատառմանը յանձնեց զայն։

—Մուշի առաջն. տեղապահն ալ ընդարձակ տեղեկագիր մը ղրկած է Ս. Պատրիարք Հօր, թեմական կեդրոնին և մօտակայ վիճակներուն վրայ նորանոր մանրամասնութիւններ հաղորդելով և նպաստ խնդրելով՝ ամէնէն աւելի կարօտներուն բաշխուելու համար։

—Պօղոս փաշա Նուպար, որ ամրան եղանակը Եւրոպա անցուցած էր, Նոյեմբեր 16ին Եգիպտոս վերադարձեր է ընտանիքով։

—Ստացանք բժիշկ Սիմէոն Շահ-Նազարեանցի հինգ հրատարակութիւնները, տպուած Մոսկուա՝ Բարխուդարեան տպարանէն։ Այդ հրատարակութիւններէն երեքը՝ որոնց հեղինակն է բժիշկ Շահ-Նազարեանց, բարոյական ճառեր են, դպրոցականներու ուղղուած ու այլ և այլ առիթներու մէջ արտասանուած։ Միւս երկուքը՝ որոնք քննադատական պզտիկ աշխատութիւններ են, հեղինակած է ռուսահայ ծանօթ քննադատ Յովհաննէս Շահ-Նազարեան։ Այս վերջին հատորներէն մէկուն մէջ կուռ ոճով մը քննուած են այն կնոջ թիպերը՝ որոնք կը գտնուին Գ. Զօհրապի վէպիկներուն մէջ։ Միւս հատորը ուսումնասիրութիւն մըն է Աբովեանի վրայ։

Նոյնպէս ստացանք, Թիֆլիզէն, Յակոբ Յակոբեանի բանաստեղծութեանց հատորիկը, և ռուսահայ ծանօթ թատերագիր Գ. Սունդուկեանցի Օսկան Պետրովիչն Էն կինեռում, կատակերգութիւն մէկ արարուածով, որ առաջին անգամ ներկայացուած է Թիֆլիզի բեմին վրայ 1866ին և տպագրուած է… 1899ին։

—Հայ Հռոմէականաց Պատրիարք Տ. Պօղոս Ս. Էմմանուէլեան, իր փոխանորդին՝ Տ. Աւետիս արքեպիսկ. Արփիարեանի և Խարբերդի առաջնորդ Տ. Ստեփան եպիսկ. Իսրայէլեանի ու վարդապետի մը ընկերակցութեամբ նախընթաց օր այցելութիւն տուեր է Աւստրիոյ և Ֆրանսայի դեսպաններուն, և երէկ ալ միւս դեսպաններուն։

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 6 Դեկտ.—Անգլիական լրագիրները կ'ըսեն թէ Քիմպըրլիի մօտ ճակատամարտ մը տեղի ունեցեր է, սակայն մանրամասնութիւն չեն հաղորդեր։

—Պօէրները նոյեմ. 29ին մեծ կատաղութեամբ վերսկսեր են Մաֆէքինկի ռմբակոծութիւնը։ Վնասը շատ մեծ է, կ'ըսուի։

—Լէտիսմիթը պաշարող Պօէրները նոր օգնութիւններ ստացան՝ թէ՛ զինուոր և թէ՛ թնդանօթ։ Այդ պատճառով Անգլիացիները պիտի չկրնան դէմ դնել, առանց օգնութեան բանակին։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Ամերիկեան լրագիրները կը խօսին Պ. Մաք Քինլիի ճառին այն մասին վրայ որով կը հերքէ Մ. Նահանգաց և Անգլիոյ միջեւ դաշնակցութեան մը լուրը։

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԱՏԵԱՆԸ

ԲԱՐԻԶ.— Գերագոյն Ատեանը այսօր լսեց Պ. Բիւպառոն որ վկայութիւն տըւաւ Շապրոլ փողոցի դէպքին վրայ։ Նիստը հանդարտ էր։

VIN & SIROP DE DUSART

Բժշկութիւնը յոյսը չի կտրեր այսօր կուրծքի հիւանդութիւնները բժշկելէ։ Մատը պատճառին վրայ դրած է, թոքերուն մէջ շատ պզտիկ պասիլի մը ներկայութիւնը հաստատելով. այդ պասիլը կ'ապրի ի վնաս քնատութեամբ, յոգնութեամբ, հիւանդութեամբ և կամ ժառանգական ախտով մը հիւծած մարդոց։ Այդ պասիլին ազդեցութիւնը կը ջնջուի հիւթեղ սնունդով մը, որ ամբողջացած է ամէնէն բնական, ամէնէն դիւրամարս հանքային տարրով, որ է լաքթօֆօսֆաթ տը չօ։ Աս է Տիւզառի գինիին և օշարակին յարաճուն յաջողութեան պատճառը. այս պատրաստութիւնները, որ շատ կը գնահատուին, ու կուտան հիւանդին, անոր ախորժակը բանալով, և զայն կը բժշկեն։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	29 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	24	32
Ամէնէն վար գին	»	24	28
Ռումէլիի Երկթ. գոց.	Ֆր.	121	25
Ամէնէն բարձր գին	»	125	37
Ամէնէն վար գին	»	123	75

ԲԱՑՈՒՄ 25 Նոյ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Փ. Կ.	25	04
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	128	50
Օսմանիյէ		413	—
Ռէժի		294	
Օսմ. Պանքա		13	20
Քրէտի Ժէնէրալ Օթոմ.		2	36
Երկրագործական Պանքա		7	—
Յօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	40
Թրամուէյ բաժնեթ.		615	—
» Ժուիսանս		210	—
» պարտաթ.	Ֆր.	491	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	295	—
[illegible]	»	478	—
Թրանսվալ	»	65	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	28
Անգլիական ոսկի	»	110	13
[illegible] էմբէրիալ	»	90	—
Քրիմիգ	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
Մէթալիք	»	95	20
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	54

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	—
» » » չէք	»	110	30
Բարիզ » »	Ֆր.	23	01 1/4
» » » չէք	»	23	96
Պէռլին անտոկոս չէք	Մարք	18	11
Վիեննա չէք	Ֆիոր	10	93 3/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 6 Դեկտ.

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	—
) գոց.	»	23	—
» » » Բ.	»	46	20
» » » Գ.	»	25	75
Օսմանիէ	»	413	50
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	129	75
Օսմ. Ռէժի	»	294	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	574	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	100	75
Քրէտի Լիոնէ	»	1015	
Պանք տը Բարի	»	---	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	95	60
Թրանսվալ	»	66	50
Սպանիական արտաքին	»	69	80
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	28
Դրամազեղչ	»	03	

ՊԵՐԼԻՆ, 6 Դեկտ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	122	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	265

ՎԻԵՆՆԱ, 6 Դեկտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	58	20
» Լոնտոնի վրայ	»	120	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	62	—
Օսմ. Ռէժի	»	135	20

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

(ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԱՍԵՐ)

(Շար. երէկուան թիւէն եւ վերջ)

Առողջապահիկ չէ կենդանիի մը միշտ նոյն կերը տալ. երբեմն անհրաժեշտ է փոխել անոր տեսակը։ Գիտենք թէ երբ կով մը կամ որ և է ընտանի կենդանի մը շատոնց սովրած է այս ինչ կամ այն ինչ տեսակ նիւթերով միայն սնանիլ, այն ատեն բաւական դժուար է տարբեր տեսակ կերեր անոր ընդունիլ տալ, եթէ ոչ անկարելի։ Անասնաբոյծին և երկրագործին իրական շահերը սակայն, կը պահանջեն որ նշանակենք քանի մը նախազգուշութիւններ, որոնք կարեւոր են՝ այդ սովորականէն տարբեր կերերն ուտել վարժեցնելու համար զանոնք։

Ա. Շատեր մսուրին մէջ կը դնեն նոր կերը և ուրիշ որ և է կեր չեն տար։ Ժամանակ մը ծոմ պահելէ վերջ, կենդանիները կը ստիպուին ուտել զայն (որմէ առաջ երբեք կերած չէին) նախ վարանումով, ետքը աւելի հաստատամտօրէն։ Երբ լաւ մը ուտել վարժուին, նոր կերեր ալ կը խառնեն անոր հետ, եթէ ուզեն։ Ծոմի այս դրութիւնը աղէկ չէ գործածել. որովհետեւ, կը գտնուին անանկ անասուններ որ քանի մը օրեր շարունակ ուտել մերժելով՝ շատ կը նիհարնան և երբեմն խղճալի վիճակ մը կ'ունենան՝ ուտել սկսած ատեննին։ Այս պարագային, բնականաբար կաթը կը պակսի, գերցուելիք կենդանիներուն համար ալ պարապ տեղը ժամանակ կը կորսուի։

Բ. Ուրիշներ, նոր կերով խմորներ, գունդիկներ կը շինեն և անասուններուն բերնին խորը դնելով կլլել կը ստիպեն։ Կերին համին ու հոտին անգամ մը վարժուելնէն վերջը, կենդանիները սիրով կ'ուտեն զայն մսուրին մէջէն։ Աւելորդ է ըսել թէ այս միջոցը կարելի չէ գործածել ամէն տեսակ կերերու համար։

Գ. Համեմներ գործածելու սովորութիւնը աւելի ընդհանրացած է քան առաջինը։ Սովորաբար աղ կը ցանեն ընդունելի տալիք կերին վրայ, և կամ աղ ջուրով կը թրջեն զայն։ Այս միջոցը կը յաջողի որոճացողներուն (կով, եզ, գոմէշ, ոչխար ևլն) համար, եթէ միշտ աղ չեն ունեցած իրենց կերերուն հետ։ Հակառակ պարագային՝ կը գործածեն միշտ, մեղրախառն ջուր, մատուտակի (réglisse) կամ տուղտի (guimanve) փոշի։

Դ. Համեմներու տեղ շատ անգամ կը գործածեն անասունին ամէնէն շատ սիրած կերը, որուն կը խառնեն նոր սնունդը, առաջները մէկ մէկ քիչ, օր օրի վրայ չափը կ'աւելցնեն և վերջապէս օրին մէկը —ամէնէն քիչը տասը օր վերջ— մինակ կու տան զայն։ Փորձնականին մէջ լաւ արդիւնք տուող և հետեւաբար յանձնարարուելիք միջոցը այս է։

Բնականօրէն կաթին պարունակած ջուրը (85 առ 100 միջին հաշուով) արիւնէն կը քաղուի. ուստի կեանքի պահպանումին պէտք եղածէն զատ որքան որ աւելի ջուր խմցնենք կովի մը արիւնին մէջ թէ՛ կերերու և թէ խմելիքի միջոցով, այնքան աւելի շատ կաթ դրած կ'ըլլանք անոր ծիծերուն տրամադրութեան տակ։

Կաթնտու կովի մը մարմնին մէջ կարելի եղածին չափ շատ ջուր մտցնելու հնարը գտնել կարեւոր է ուրեմն, առատ կաթ կարենալ ստանալու համար։ Պէտք է կերցնել ջրոտ կերեր, ինչպէս թարմ խոտ, շաղած թեփ, խաշած գետնախնձոր, ևայլն, ևայլն։ Ջանալու է նաեւ շատ ջուր խմցնել. ասոր համար, ամէն օր միջին հաշուով 20 դրամ աղ տալու է կերերու հետ։ Պէտք է որ խմելիք ջուրը մաքուր և առողջարար ըլլայ։ Պաղ և մանաւանդ սառած ջուրը վնասակար է ընտանի բոլոր կենդանիներուն. մարսողական վտանգաւոր խանգարումներ, քրտնած անասուններուն մահացու արիւնակոյտեր (congestion) և յղի էգերուն վիժումներ կրնայ պատճառել։

Գիտական փորձերը նոյնպէս հաստատած են որ, գաղջ ջրով ծարաւնին անցնող կովերը աւելի կաթ կուտան քան պաղ ջուր խմողները, թէեւ առաջին օրերը կաթին աւելնալը այնչափ զգալի չըլլար։

Մ. ՃԷԶԱՅԻՐԼԵԱՆ
Դասախօս գիտութեանց
Դպրեվանք, Արմաշ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

25 Նոյեմբեր 1899

Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանրաչափ 756.
Ջերմաչափ 8
Օդը պայծառ։
Կէս օր. — Ժամը 7.23։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	10
Սելանիկ	1	—
Իզմիր	—	2
Հալէպ	—	—
Էնկիւրիւ	—	—
Պրուսա	—	0
Արխանկել	11	—
Պետերսպուրկ	7	—
Մոսկուա	7	—
Բարիզ	1	—
Վիեննա	—	3
Օտեսա	3	—
Սոֆիա	3	—
Աթէնք	—	3

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.
Ալեկոծուած։

ԱԿՌԱՆՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւցնէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ. առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չիկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։ — Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնագուրկ անձերու դիմել Տքթ. Պառիի, միակ ատամնաբուժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երերուն և անարմատ ակռաները, արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, և այլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պառիի՝ լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն՝ իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետքը միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

ԱԶԴ. — Գերմաներէնի և անգլիերէնի հմուտ անձ մը տրամադրելի ժամեր ունի դասեր տալու դպրոցներու մէջ և մասնաւորներու։ Դիւրուսոյց եղանակ։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
[illegible]
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երես

THE LANCASHIRE INSURANCE COMPANY

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԳԼ. ԸՆԿ.
Հաստատուած 1852ին
Կեդրոնական գրասենեակն ընկերութեան Անգլիա [illegible], Մանչէսթր։
Դրամագլուխ անգլ. ոսկի 3,000,000
Պահեստ » 1,574,400

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
[illegible]

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
[illegible] ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ՄԸ
[illegible]
Ամէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն ՖՕՆՑ ՍԱԼԿԸ ԵՒ ԸՆԿ.
Թ. 4, [illegible] խան, Ղալաթիա
51—104

ԲԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին
1828
L'UNION
DE PARIS
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ 97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ 137 Միլիոն
Ընկերութեան դրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սիմոն էֆ. Քոյսէրլեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Միհրան էֆ.
Տէր Ներսէսեան
Կ. Պոլիս, Ղալաթա, Թաշ'տապուրուն
խան, Օսմ. Պանքային դէմ։

ՏՈՔԹՕՐ Յ. ԱՐԱՊԵԱՆ
Վկայեալ ատամնաբոյժ Բարիզի
Ի Սիրքէ տը Բերա թիւ 13

Ի դիւրութիւն այն անձանց որոնք գներու սղութեան պատճառաւ տգետ մարդոց դիմելով ակռաներնուն քայքայման պատճառ կ'ըլլան և իրենց առողջութիւնը կը խանգարեն, որոշած է սովորական գներու վրայ %օին 30 զեղչ ընել, իր ամբողջ գործերը 3էն մինչեւ 20 տարի ապահովելով։

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Ը. Թ.). կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։ Ատամնաբուժութիւն սորվիլ ուզողներու դիւրամատչելի պայմաններ։
490

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (86)

ՍԻՄՕՆ ՊՕՒՎԷ

ՄԱՆՏՐԷՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

Գ. ՄԱՍ

ԺԳ

ՄԵՆԱՄԱՐՏ ՄԸ

—Սիրելիս, ըսաւ ժպտուն դէմքով մը, իմ մեծ հայրս տղու խաղալիկներ կը շիներ թէև, բայց կրցաւ կատարեալ ազնուականներ ծնիլ։ Ձեր մեծ հայրը՝ հակառակ ազնուական մը ըլլալուն, կը տեսնեմ որ մեղրամոմէ պէտիկ մը միայն կրցեր է ծնիլ։

Ժաք զգաց որ առաւելութիւնը Մօռիսի կողմն է։

Ու կատղած՝ զայն ապտակելու շարժում մը ըրաւ։

—Հանդարտ տեղերնիդ մնացէք, ըսաւ դերկոմսը առանց իր պաղարիւնութիւնը կորսնցնելու. այս վիճաբանութիւնը սկսաք իբր դաստիարակութեան երես չտեսած մարդ մը. գէթ իբր կոշտ մարդ մը մի՛ վերջացնէք զայն։ Ձեր ուզածը կարծեմ մենամարտ մըն է, անանկ չէ՞։

—Այո՛, պատասխանեց Ժաք վերջին ծայր կատղած։

Մենամարտը անխուսափելի էր արդէն. փոխադարձ վկաներ որոշուեցան. Ատրճանակով պիտի մենամարտէին։

Որոշեալ օրը, երկու հակառակորդներն ալ դէմ դէմի ելան։

Նշանը տրուելուն պէս, երկու հարուածներն ալ մեկնեցան գրեթէ միեւնոյն ատեն։

Ժաք դողդողաց։

Մօռիսի արձակած գնտակը ճիշդ իր կուրծքին զարկած էր, բայց բարեբաղդ դիպուածով մը դրամապանակի մը հանդիպելով չէր կրցած վնասել երիտասարդին։

Գալով Մօռիսի, Ժաքի ատրճանակը պարպուելուն պէս ինք իր վրայ դառնալով գետին գլորեցաւ։

Երիտասարդ տեղակալին արձակած գնդակը անոր կզակը ջախջախած էր։

Եւ սակայն Մօռիս չէր մեռած։

Բժիշկը՝ որ զայն խնամելու կոչուեցաւ, յայտարարեց թէ վէրքը մահացու չէր, բայց երիտասարդը մինչեւ իր մահը սոսկալի ըլլալու աստիճան տգեղ պիտի մնար։

ԺԴ

ԼՔՈՒՄ

Այս մենամարտը մեծ աղմուկ հանեց և շատ ալ գէշ արդիւնք մը ունեցաւ։

Ժաքի ընթացքը կը գովէին շատեր, Էլֆրիտի անունը այս խնդրին խառնել չուզելուն համար, բայց միւս կողմէ ալ շատ անվայել կը գտնէին այն եղանակը որով երիտասարդ տեղակալը կռիւ գրգռած էր իր հակառակորդը։

Ժաք ալ կը հասկնար այս բանը, բայց ինչ օգուտ, եղածը եղած էր. մանաւանդ որ Էլֆրիտ վրէժը լուծուած էր և ինքն ալ յաջողած էր յաղթել անանկ մէկու մը՝ զոր մենամարտի մէջ անընկճելի կը նկատէին։

Բայց այս ամէնուն հետեւանքով, մտածեց թէ շատ գէշ պիտի ընէր, եթէ երբեք Էլֆրիտի ձեռքը խնդրելու ըլլար։

Այս մտածումը ունենալէն անմիջապէս ետքը, ուղղակի տը Նավըւառի մարքիզին գնաց՝ որ զինքը ընդունեցաւ իր աշխատութեան սենեակին մէջ։

Մարքիզը, առաջին անգամ ըլլալով ցուրտ ընդունելութիւն մը ըրաւ սակայն ու նոյն իսկ դանդաղօրէն ձեռքը երիտասարդին երկնցուց։

Ժաք վերջին ծայր յուզուած ըլլալով այն զօրութենէն՝ որով Պերթի մասին իր ունեցած սէրը կը խեղդէր, չտեսաւ անգամ մարքիզին կրած այդ փոփոխութիւնը։

—Հօրեղբայրս, ըսաւ անոր, անշուշտ կը գուշակէք թէ ինչո՛ւ համար հոս եկած եմ։

—Շիտակը ոչ, սիրելի Ժաք, պատասխանեց մարքիզը։

—Կուգամ ձեզմէ խնդրել Էլֆրիտի ձեռքը։

—Ա՛հ, ա՛հ։

Այս բացագանչութիւնը ա՛յն աստիճան հեգնոտ շեշտով մը արտասանեց մարքիզը, որ Ժաք զարմացած մնաց։

—Հօրեղբայրս, շարունակեց քիչ մը ետքը, կը կարծէի թէ այս բանը... որոշուած էր մեր միջեւ։

—Արդարեւ որոշուած էր այդ բանը, բայց պէտք ես ընդունիլ թէ քու բռնած ընթացքդ կրնար ինքնին արդիւնք ըլլա՛լ մեր որոշումին։

—Իմ ընթա՞ցքս... արդէօք պատուոյ հակառակ բա՞ն մը ըրած եմ։

—Ապահովաբար ոչ, սիրելի Ժաք. եթէ երբեք պատուոյ հակառակ բան մը ըրած ըլլայիր, քեզ տունս չպիտի ընդունէի։ Բայց ներէ որ կրկնեմ թէ դուն պատճառ եղար որ մեր որոշումը չգործադրուի։

Ժաք կաս կարմիր կտրեցաւ։

—Ինչպէս, հարցուց քիչ ետքը։

—Սիրելի Ժաք, շարունակեց մարքիզը՝ վայրկեանի մը չափ լուռ մնալէ ետքը, աւելի պիտի սիրէի որ այս մասին բացատրութիւններ չխնդրես ինծմէ։ Բայց քանի որ կ'ուզես իմ յստակ խօսիլս, լաւ, հիմա իսկ պիտի գոհացնեմ քեզ։ Բաւական երկար ատենէ ի վեր քու ընթացքդ շատ տարօրինակ կերպով փոխուեցաւ։ Մի ընդմիջեր զիս, գիտեմ թէ հիւսարներու տեղակալէ մը դպրոցականի վարմունք չի պահանջուիր. բան մը՝ զոր քանիցս կրկնած եմ տիկին Մարքիզուհիին ալ, իրեն խիստ խօսքեր կ'ընէր քու մասիդ։ Բայց ընդունէ որ մինչեւ քսան տարեկան հասակ է բոլորովին խելօք կենալէ ետքը, վերջին ծայր արկածալից կեանք մը անցընելդ շատ տարօրինակ փոփոխութեան մը ենթարկուիլ կը նշանակէ։

—Բայց հօրեղբայրս...

—Թող որ վերջացնեմ։ Այդ կէտն ալ պիտի անցնեմ, որովհետեւ կեանքի մասին շատ լայն ըմբռնում մը ունիմ ես. բայց, դուն ա՛լ աւելի գէշը ըրած ես։

—Ե՞ս։

—Այո՛ դուն։ Մեծ սէր մը ցուցուցիր արկածախնդիր աղջկան մը. սէր մը՝ որ շա՛տ վիրաւորիչ էր իմ աղջկանս համար։ Օ՜հ, մի՛ կարծեր թէ Պրիզոնէթի կ'ակնարկեմ. այդ տեսակ սէրերուն մէջ բնաւ գայթակղական հանգամանք մը չեմ տեսներ։ Իմ ակնարկած աղջիկս է սա Պերթ Մէյյանը՝ որուն համար քանի մը օր առաջ իսկ տխուր քաջութիւնը կ'ունենայիր իմ պաշտպանութիւնս խնդրելու։

Ժաք կատարեալ բարկութիւն մը զգաց։

—Հօրեղբայրս, ըսաւ, լքեցէք այդ աղջիկը, բայց մի՛ նախատէք զայն։

Իր կարգին, մարքիզը բարկացաւ՝ թէև շատ շուտ գտաւ իր հանդարտութիւնը և ըսաւ.

—Առաջին անգամն է որ Ռօժէ տը Նավըւառ մարքիզին համար կ'ըսեն թէ կին մը կը նախատէ։ Ինչ որ է, ես կը ներեմ երիտասարդութեան յանցանքներուն։ Միայն թէ, սիրելի, Ժաք, եթէ երբեք ուզէի ալ Էլֆրիտը ձեզի տալ, չպիտի կրնայի, որովհետեւ աղջիկս ուրիշի մը խոստացուած է։

—Ա՜հ... և որո՞ւ խոստացուած է։

—Գաղտնիք մը չէ արդէն. Բակուանոյի իշխանին։

Ժաք դժուարաւ կրցաւ զսպել ակնարկութիւն մը՝ որով պիտի ըսէր թէ իշխանին հարստութեանը պատճառաւ է որ զայն իրմէ կը նախընտրեն։

Յետոյ ոտքի ելլելով ըսաւ.

—Հօրեղբայրս, կը զգամ թէ որչա՜փ իրաւացի են ձեր յանդիմանութիւնները։ Կը խոնարհիմ անոնց առջեւ ու կը մեկնիմ։

—Լաւ, Ժաք, ըսաւ մարքիզը՝ անոր երկնցնելով իր ձեռքը՝ զոր երիտասարդը չվարանեցաւ սեղմելու։

Մարքիզը լռեց վայրկեանի մը չափ. յետոյ շարունակեց.

(Շարունակելի)

ԷՔԻԹԱՊԼ

Ամերիկեան ապահովագրական ընկերութիւն կենաց
Աշխարհիս էն հարուստ և էն հզօրը

Տնօրէն Թուրքիոյ, ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Անանիադի խան

Ի դէպ մահու ապահովագրութիւն
Միայն 20 տարեվճարով
Մահուան պարագային տարեվճարը կը դադրի
(Vie 20 primes)

ՕՐԻՆԱԿ

Տարիք 35. գումար 100,000 ֆրանք ի դէպ մահու վճարելի
Ուրիշ ընկերութեանց Թարիֆի համաձայն տարեվճարն է ֆր. 4140
Էքիթապլ ընկերութեան » » » » 3408
Տարեկան տարբերութիւն ի նպաստ Էքիթապլի ֆր. 732
20 տարուան մէջ » » » » 14640
100ին 5էն բաղադրեալ տոկոսով » 25414
Այսինքն աւելի քան 6 տարեվճարի խնայողութիւն մը
Ի ՆՊԱՍՏ ԷՔԻԹԱՊԼԻ

489

ԱՄԷՆՈՒՆ ՕԳՏԱԿԱՐ

Ամէն ոք կրնայ իր կեանքը ապահովագրել կամ զաւակներուն օժիտ կամ դրամագլուխ հայթայթել շաբաթական վճարումներով, սկսեալ 2 դահեկանէ, և այս ամէնը առանց բժշկական քննութեան։

Այս տեսակ ապահովագրութիւն գործադրողն է

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԴՈՐԻԱ

կենաց համար և արկածներու դէմ ապահովագրական ընկերութիւնը,
Հիմնեալ արքայական հրամանաւ 1853ին

	Ֆրանք
Դրամագլուխ և պահեստք	239,189,580
Ապահովագրեալ դրամագլուխ	870,644,476

«ՎԻՔԴՈՐԻԱ-ԱՐԿԱԾ»

Միմիայն մէկ տարի շաբաթական մէկ ֆրանք վճարելով մարդ ցկեանս կ'ապահովագրուի ընդունելու համար

1. 10,000 ֆր. եթէ մահ պատահի։ 2. 15,000 ֆր. ի հասոյթ մը, եթէ խեղութիւն պատահի։ 3. 200 օր, 5 ֆր. ամէնօրեայ հատուցումը ի դէպ առժամանակեայ խեղութեան ծովու կամ երկաթուղւոյ, թրամվէյի և թիւնէլի արկածներու հետեւանքով։

Բոլոր Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ
Ցակորեան խան թիւ 71 Ղալաթիա
Ընդհանուր գործակալութիւն
Ցակորեան խան 12, 13 Կ. Պոլիս
Կը փնտռուին գործակատար-պաշտօնեաներ:
Դրամատուն՝ Օսմ. Կայս. Պանքան
453 30—39

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Ջրագլուխներս ստիպած չէին զիս նստողական կեանք վարել, որուն հետեւանօք ամէն օր կը տառապէի ՊՆԴՈՒԹԵՆԷ ու ՊԱՍՈՒՐԷ։ Շարունակ գլուխս կը ցաւէր, աչքերս կը մթննային, ստամոքսս կը խառնուէր և օր մը հանգիստ չունէի։ Պասուրէն գոյացած պուչուտերը մանաւանդ միշտ կը խլխշային։ Բժշկի մը յանձնարարութեամբ ՏՔԴ. ՖՐԱՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ գործածելէս քիչ յետոյ ստամոքսս շտկուեցաւ, գլխուս ցաւերը անցան. պնդութիւնը աստիճանաբար բժշկուեցաւ և ոչ Պասուրէն և ոչ ալ պուչուտերէն հետք չմնաց, և հիմայ Տքդ. Ֆրանքի առողջութեան դեղահատերուն շնորհիւ կատարելապէս առողջ կ'ապրիմ։

Ֆրանսա Սէն Լօռան գաւառին կառավարիչ. ԱԼՖՐԷՏՕ

Վերոյիշեալ դեղահատերը ճշմարտապէս միակ դարման են, պնդութեան, պասուրի և անոնցմէ գոյացած ամէն կարգի հիւանդութեանց. կանոնաւորաբար գործածուելով, ստամոքսն ու աղիքները կը զօրացընեն ու մարսողութիւնը կը դիւրացնեն։ Կը ծախուին Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները:
479 4—26

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Գոթնիա	4581
Էթրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2405
Աւրանիա	7268	Ալլաս	2895
Փավոնիա	5587	Սարակոսա	2180
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2241
Կալլիա	4809	Պալմիրա	2140
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1893
Ալճէրիա	2143	Մորօքքօ	1851
Քէտար	1876	Քամպանիա	1295
Նէբրասքա	1614	Լուքանիա	1295
Կաթալոնիա	4845		

Դիմել առ. ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager
Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 57

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ'ՐՔ Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԷՐԱ 396
([illegible] Ջէզայիրլեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն ալ անցաւ կը լեցնեն. [illegible] պայմանաւ։
Նորաձեւ եղանակաւ, Ոսկի, ճենապակի, և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, [illegible] երաշխաւորութեամբ։
Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև թմրեցուցիչ [illegible] և ամենակատարելագործեալ դեղերու միջոցաւ [illegible]։
Տ. Գ. [illegible] կիրակի օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաև ամեն օր, ([illegible]) հիւանդ կընդունին Բէրայի գործատեղին։
[illegible] 1 [illegible]

ՇԱԲՕԹՕԻ ՖՈՍՖՕԿԼԻՍԷՐԱԹ ՏԸ ՇՕԻ ԳԻՆԻՆ

VIN DE PHOSPHOGLYCÉRATE DE CHAUX DE CHAPOTEAUT

Կը ներկայացնէ այն ձեւը որուն տակ Ֆօսֆաթ տը Շօն կը գտնուի մարմնին մէջ։ Առաջին կարգի կազդուրիչ մըն է, որ կը գործածուի Ֆօսֆաթիւրի, Գլիւքօզիւրի, դոնարթիւրեան, ալպիւմինուրեան, և ընդհանրապէս բոլոր մարսողական հիւանդութեանց մէջ։ Կը պատրաստուի նաև օշարակի, դեղահատի և հատիկներու ձեւին տակ։

Կեդրոնատեղի Բարիզ, 8, Վիվիէն փողոց և գլխաւոր դեղարանները։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուական ի
0 սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է ՈՒԼԻՍ ՆԷՆԻ խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմընս
Ցակորեան խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Ենի Ճամի Հավլուսը փողոց,
Օսմ. Նամակատան դէմը

Ընդհ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ
Մարքուճըլար, Զարճըլը խան, Թիւ 21

194

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հալլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Դօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէրթօ	3607	Դօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2278	Սաֆօ	1118
Անճէլօ	1541	Դօրաօ	395	Հիրօ	775	Մարչէլլօ	3709	Ծիրքօ	1795
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Մէրատօ	3557	Սիլվիօ	1195
Պասսանօ	1822	Դօմինօ	987	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սէլլօ	1200
Բորոտինօ	1264	Դուրօ	2383	Հօրացիօ	3600	Մոնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1828
Բրավօ	1076	Դրազօ	1713	Հումպէր	598	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1845
Բրիւնօ	841	Էնտօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օթրօ	4100	Թօլէտօ	1470
Կէլըօ	1673	Էլտօրատօ	1520	Իրինօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրատօ	1481	Ճիլաօ	1052	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2428
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	254	Ճօլլինօ	2307	Փալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գաթօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Ճօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վոլօ	1288
Զիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Րիալթօ	2225	Վոլթուրնօ	2336
Ծիսէրօ	1834	Ֆրանչեսկօ	4582	Լէրանկօ	2272	Ռինալտօ	1663	Ուիլօ	1850
Քլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Ռօլլօ	1613	Ջէլօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիրգաս	1243	Լորէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Մոռէլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հալլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Բօնէօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով Հալլէն մեկնած է ամսոյս 29ին և դեկտ. 13ին (Ն. Տ.) հոս կը սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՑ ԷՆՏ ՐԻՑԸ
Թիւ 17—18 [illegible] խան Ղալաթիա

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
Ամենաբնին Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամաբար փոխադրուած են Նոդր-Տամ տէ Վիքդուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն էն 14,400,000 ֆր., 1897էն 1,424,000 ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ առաւելին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իբրեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու ետ առնուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Յ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քէնիչ-Գասսաւլրակ
Ա. ՁՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ։

Երաշխաւորութեան գումար	121,765,333	ֆր
1898ի հասոյթք	34,775,462	»
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	164 172,000	»

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՐՄԻԿԶ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ կալ
([illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՕՐ ՌԷՌՌԷՆ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	27,000,000
Պահեստի դրամ	»	52,002,500
Տարեկան հասոյթ	»	70,339,912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և անոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագինով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու, Անանիադի խան. 20 21 22

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ համբաւ
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ
Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։

QUINA LAROCHE

Նիհար, տժգոյն և ախորժակ չունեցող տղոց ու կիներու և հիւանդութենէ նոր ապաքինածներու համար, ըստ բժշկութեան, ամէնէն ազդու դեղը պողպատն ու քինինն է։ Պողպատը արիւնը կը թարմացնէ և կ'ուժովցնէ. իսկ քինինը՝ ստամոքսին պաշտօնը կը դիւրացնէ։ ՔԻՆԱ ԼԱՐՈՇ, այդ երկու ազդու դեղերէն բաղկացած ըլլալով իր նմաններուն մէջ ամէնէն առաջինն ըլլալը կը հաստատէ այն 16,600 ֆրանքի պարգեւը զոր ստացած է Ֆրանսական կառավարութենէն։ Քինա Լարոշ Կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ կը գտնուի։

Լ'ՈՒՆԻՕՆ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ,
ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.
1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 230 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմօն Ձիւչի, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռօտոլֆ Հօթօս, Դեր-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօթօս, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գօլոմօն Նաքօ, » » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բօնէճէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քօմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բէրա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ

176

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ

Սկիւտարէն Կամուրջ	Կամուրջէն Սկիւտար	Սկիւտարէն Պէշիկթաշ	Պէշիկթաշէն Սկիւտար
ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
— —	— —	1 50	— —
2 —	2 50	2 35	2 —
2 45	3 25 Իսկ. Գուզկ.	3 50	2 45 Գուզկ.
3 30	3 50	5 —	4 —
4 —	4 30 Իսկ. Գուզկ.	5 45	5 10
4 40	5 30	6 30	6 27
5 20	6 15 Պէշիկթաշ	7 15	7 —
5 45 Պէշիկթաշ	6 50 »	8 20	7 50
6 30 »	7 40 »	8 50	8 35
7 15 »	8 25	10 — Գապթ. Պէշկ.	9 —
8 —	9 —	10 40 » »	10 15
8 45 Պէշիկթաշ	9 40	11 40	10 50
9 30	10 10 Գուզկ.	12 5	11 50
10 10 Պէշիկ. Գապթ.	10 40 »		12 10
10 30 Գուզկունճուք	11 —		
10 55 »	11 25 Գուզկ.		
11 15	11 45		
12 —	12 5		

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Կ. 23 5 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 24 6 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 25 7 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 25.7 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 26 8 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 56

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Դեկտ. 11ին ժօրժի, Անատոլուի եզերքէն։
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Դեկտ. 12ին ժօրժի, Անվէրսէն։
Քարամանի, դէպի դէպի Մարսէյլ։
Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարափին վրայ։ Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Անուպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քէտոնքաւ	3000	Թէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օամոնլը	3000	Կասպըն	1500
Կառթիջ	2500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուէքթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրբուլ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմէնիան	10500	Եաւրեշիան	3500
Քէսդրիան	10500	Արջ.	3000
Լանքաշրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Քօրնիան	8000	Անատոլիան	2500
Գալոնիան	8000	Ալկաշիըն	2500
Ֆրիզնիան	8000	Լէպանիան	2000
Բալէրնիան	3700	Մինօս	900
Լավոնիան	3700	Օրօրքա	800
Ֆլամինիան	3700	Լիպլօն	800
Նաբիան	3500		

[illegible] 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Քիւչիւք Միլլէթ խան
Ղալաթիա

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ